

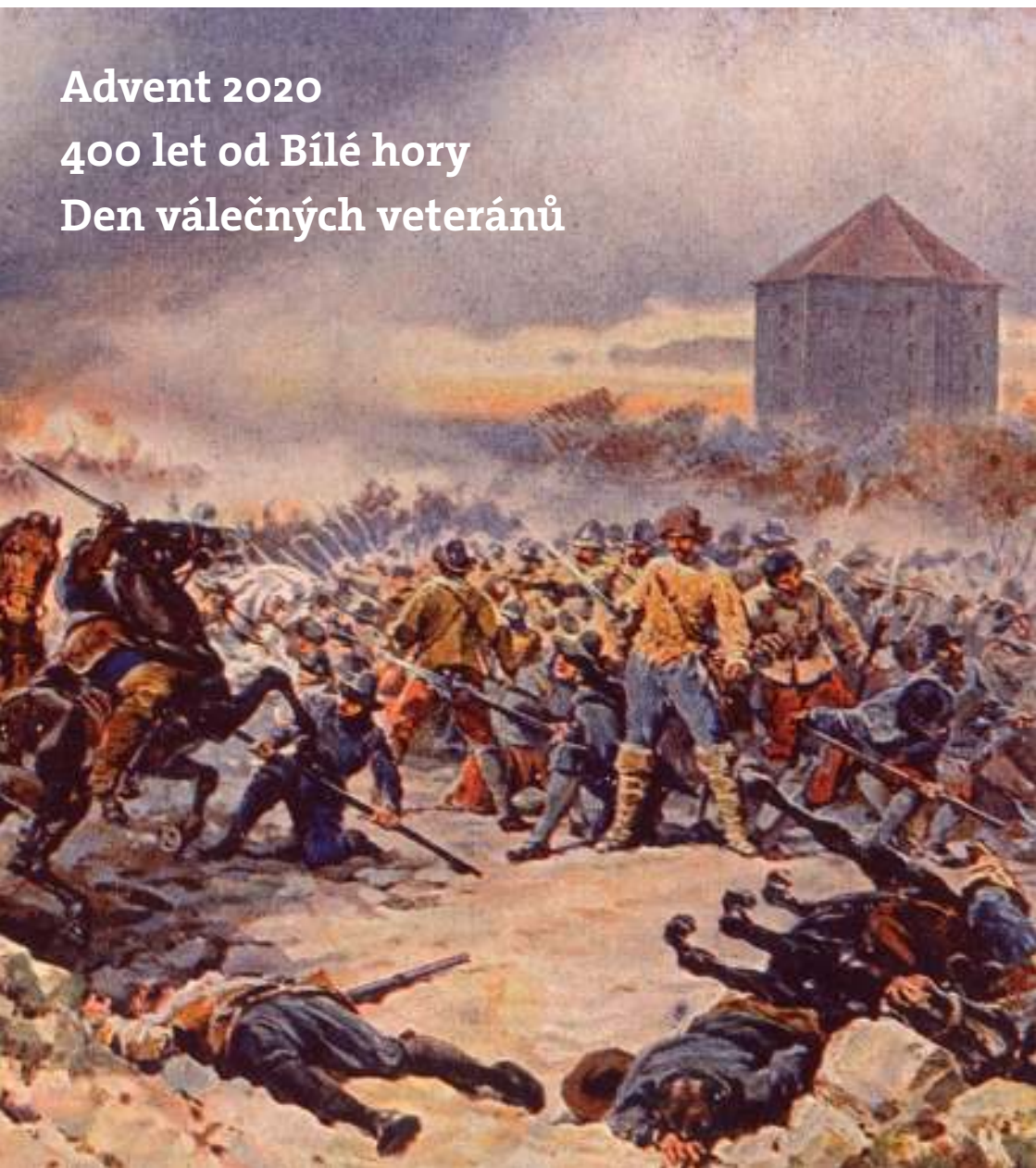
HUSITĀ

Časopis Pražské diecéze CČSH

číslo 6/2020 | ročník XVIII | prosinec 2020

Advent 2020
400 let od Bílé hory
Den válečných veteránů

Husita

vychází 6x ročně

Vydává

Pražská diecéze Církve československé husitské ve spolupráci s Husitským centrem, o. p. s., ISSN 1214-4630

Tisk: Dobel, Lanškroun

Kontaktní adresa

Časopis Husita, Pražská diecéze ČČSH, V Tišíně 3, 160 00 Praha 6

tel.: +420 777 759 652

e-mail: renata.veliskova@ccshpraha.cz

web: www.ccshpraha.cz/casopis-husita

Pověřená redaktorka a jazyková korektura

Renata Velišková

Grafické zpracování

Mgr. Simona Ullspergerová

Příspěvky do časopisu

Deadline pro zasílání příspěvků je vždy do 25. každého lichého měsíce. Jedině tak může být zajištěno včasné vydání časopisu a jeho distribuce čtenářům.

Děkujeme za pochopení, R. Velišková, pověřená redaktorka

Spolupracovníci

J. Boček, ThDr. Pavel Černý, Th.D., PhDr. A. Flieglová, RNDr. M. Hlasivcová, M. Houška, PhDr. B. Kobrle, DiS., PhDr. J. Kobrlová, Mgr. Jan Kohout, Ph.D., Ing. M. Matoušková, PhDr. O. Nytrová, Jaromír Radecký, K. Salmonová, M. Šanda, E. Ševčíková, PhDr. J. Škoda, M. Šťastná, DiS., J. Vlasák

Distribuci a objednávky zajišťuje

ses. Miloslava Krejzarová,

tel.: +420 234 760 058, mobil: +420 777 759 654

Faktury a potvrzení přijetí plateb zajišťuje

ses. Mgr. Eva Mlezivová, tel.: +420 234 760 058

mobil: +420 737 212 687

Prodejní místa

Prodejna Blahoslav, Wucherlova 5, Praha 6

Pražská diecéze ČČSH, V Tišíně 3, Praha 6

Husův institut teologických studií,

Roháčova 66, Praha 3

OBSAH

4–6

Český zápas přináší „Promluvu pražského biskupa doc. ThDr. Davida Tonzara, Th. D.“

7–9

Z pozůstalosti bratra patriarchy

10–11

Noc literatury 2020 s Markétou Hrušešovou v Nymburce

12–13

400. výročí bitvy na Bílé hoře

14

Dušičkové zamyšlení

15–17

Ekumena

18

Druhá vlna

19

Štědré Vánoce

20–22

Církev a národní parky v Černé Hoře

23

Úvaha o víře

24–25

Výzva k vzájemnému smíření a odpuštění

26

Historie Československé vlajky

27–28

Mobel v čase

29

Tvůrce perel a Samuraj slova

30

Vzpomínka

31–33

Vzpomínky malostranské (13)

34

O vánočním dárku

35

Květa Fialová vzpomíná na Vánoce svého dětství

Mt 3, 3: To je ten, o němž je řečeno ústy proroka Izaiáše: „Hlus volajícího na poušti: Připravte cestu Páně, vyrovnajte mu stezky!“

Milé sestry a milí bratři v Kristu Ježíši, milí přátelé,

prožíváme další Advent našich životů v roce stého výročí znovuzrození husitské cesty k Bohu v nám drahé Církvi československé husitské. Prožili jsme zcela nový rok, v nové situaci. Přichází Advent, radostné očekávání znovuprožití Ježíšova narození. Narození naděje, víry a lásky. Ze tmy tohoto světa beznaděje a úzkosti přichází světlo a radost!

Radujme se, nám, nám se narodil Spasitel, který nás vysvobozuje ze smrti do života. On, malé dřívátko v jeslích nakonec spasí celý svět! Každého člověka na zemi, tedy i nás. To je úžasná zpráva!

Bůh Vás posiluj a opatruj i v této zcela nové době. připravujme cesty Páně!

David Tonzar
biskup

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

dovolte, abychom se připojili k vánočnímu přání br. biskupa a popřáli vám všem do nového roku především pevné zdraví, pozitivní mysl a hodně úspěchů v osobním i profesním životě. Neměli jsme to v tomto roce nikdo lehké, ale věřme, že vše se v dobré obrátí a v tom nastávajícím období se vrátíme ke svým životům jak jsme byli zvyklí. Jak říká přísloví: „všechno zlé je k něčemu dobré“. Ponaučme se tedy z období, kdy nám nebylo právě nejlépe a pokusme se být lepší ve všech směrech svého žití. Pán nám za to poskytně hojnost svého požehnání a pomůže nám nacházet tu správnou cestu životem.

Přejeme vám krásné vánoční svátky a v příštím roce se těšíme na vaše příspěvky, fotografie a příběhy.

Renata Velišková
pověřená
redaktorka

Renata Velišková

Lukášovo evangelium

Kdo položí ruku na pluh a ohlíží se zpět,
není způsobilý pro království Boží.

(Lk 9, 62)

Český zápas přináší Promluvu pražského biskupa doc. ThDr. Davida Tonzara, Th. D.

Promluva 10. listopadu 2020 Den válečných veteránů – kostel sv. Mikuláše

„Sestry a bratři v Kristu, přátelé,

již potřinácté se setkáváme v předvečer konce Velké války zde v kostele sv. Mikuláše, abychom si připomněli životy těch, kteří padli a poučili se z chyb našich předků, kteří rozpoutali do té doby největší světovou válku.

Při vzpomínkách na ty, kteří padli a při připomínání jejich životních příběhů, můžeme zprubovávat naše životy. Zkoumat, zda my sami nejsme někdy agresory a útočníky, bojujícími sobci za tak pomíjející – více místa pod Sluncem.

PhDr. Vojtěch Čelko, Společnost M. R. Štefánika

plk. gšt. Armády České republiky
Mgr. Jaroslav Knichal, hlavní kaplan

Sestry a bratři, již tři roky putujeme společně s Československou obcí legionářskou po různých místech Evropy a nacházíme hroby našich předků, vzpomínáme, modlíme se za ně a učíme se od nich z jejich činů. Naše husitské bohoslužby, pobožnosti a modlitby jsme sloužili u Zborova, v Tarnopolu, v Bachmači, v Kyjevě, ve Lvově, v černohorském Kotoru, v italské Follině, Arcu, ve francouzské Remeši, u Terronu, v Darney a na dalších místech. Vzpomínali jsme a učili se od nich víře, naději a lásce. Díky je-

Mons. ThDr. Jan Balík, Th.D., generální vikář pražské arcidiecéze

jich deníkům, které vydala Československá obec legionářská, jsme mohli nahlédnout do jejich životů. Mnozí z těch, kteří putovali z Vladivostoku přes celý svět, ale i mnozí další z Francie, Anglie, z Itálie, z různých míst, se stali aktivními členy naší církve. Církve, která vznikla z důvodu náboženské a mravní obnovy národa československého. Dnes zde stojíme my, jako pokračovatelé jejich cesty k Bohu, abychom náš „štafetový“ kolík víry v národě českém a slovenském, předali jednou těm, kdo přijdou po nás.

Když jsem v září 2018 stál v Arcu v Itálii nad hroby našich předků, cítil jsem i jistý druh bázně, který podporují i někteří křesťané, kteří říkají: „Nedívejte se zpět, pomáhejte dnes, chudým, zraněným, malým tohoto světa, nepokládejte věnce a květiny, nezpívejte slavnostně, nepřipomínejte, žijte dnes, s bezdomovci, s lidmi v LDN, v hospicích“. Vzpomínal jsem v té souvislosti v Arcu i na Tomáše G. Masaryka, který říkal, že slavnostní shromáždění má obrazně řečeno právo se uskutečnit nejen pro položení květin a slavnostní projevy, ale proto, že si také máme my jako účastníci z takového shromáždění něco odnést do svých vlastních životů, připomenout si hrdinské činy našich předků. Vzpomínal jsem na Karla Kryla,

na zavřená okna paneláku, když jsem na kytaru hrál a zpíval Píseň neznámého vojína! Dnes jsme společně slyšeli při prvním čtení varování Ámose pro Izrael:

„Nemohu vystát vaše slavnostní shromáždění, pryč ode mě s halasem písní, s brnkáním harfy.“ Zkáza Izraele, která potká ty, kteří jsou prodchnuti mechanismem obřadů a magií, bez osobní poslušnosti a odpovědnosti, to píše náš třetí patriarcha prof. Kovář ve svém výkladu k Ámosovi v Malé Bibli. Kovář varuje před bohatým svěcením svátků, před přehojnými oběťmi, před kultickou pompou. Hospodinu je tento druh uctívání svátků odporný. Hospodin žádá, aby život jednotlivců i celé společnosti byl ve shodě se sínajskou smlouvou.

Druhý text dnes ukázal duchovní rozmanitost našich předků. Každý máme různá obdarování a tyto dary máme používat k budování duchovních domů národů. Ne k uniformitě, ale k jednotě v mnohosti! Máme se učit duchovně žít od Komenského, jehož výročí si v těchto dnech připomínáme, od M. Jana Husa, i od jeho předchůdců Matěje z Janova či Milíče z Kroměříže. Můžeme se také učit od svědků Páně v jiných národech, jen se neupínat k mechanismu obřadů a k magii. Náš člen, bratr legionář Zdeněk Novák z Prahy, mohl být pro mnohé sestry a bratry důležitější při hledání Krista, než mrtvý světec ze starověku či středověku. Pro jiného hledajícího člověka tomu však může být naopak, proto máme za předky Apolona, ap. Pavla a Petra, ano i Marii a Josefa, jako rodiče Ježíše.

Kdo žije s Kristem, je připraven učit se dobrému od svých předků i aktivně pomáhá těm, kdo pomoc potřebují, má olej v lampičkách, ten bude

mistopředsedkyně vlády a ministryně financí
JUDr. Alena Schillerová

primátor Hl. m. Prahy – MUDr. Zdeněk Hřib

starosta městské části Praha 1 – Ing. Petr Hejma

pozván k ženichovi. Kdo se však utápí v nerozumnosti, přestože byl pozván na svatbu, nebude mít olej v lampičce, nebude pomáhat a bude myslet více na vnější obřadnictví, bude mít od ženicha zavřené dveře! To je poselství našeho 3. textu.

Co si tedy odnést z dnešní Pobožnosti: 1. pozor na magické obřady bez vůle pomáhat lidem, 2. radovat se z pestrosti darů Ducha u našich předků i u nás samotných, 3. být připraven i v době pandemie pomáhat tam, kde je má pomoc potřeba a mít olej spásy ve své životní lampě tak, jako měli mnozí naši předkové! AMEN.

Z pozůstalosti bratra patriarchy

Josef Špak (1929–2016), šestý patriarcha CČSH (1994–2001), pořídil kolekci textů o významných osobnostech doby husitské. Přetiskujeme s laskavým svolením autora PhDr. Jana Škody.

Jeroným

Dokončení z minulého čísla.

Dne 1. 11. 1414 je v Kostnici zahájen dlouho očekávaný koncil. Tou dobou byl již Jeroným zpátky v Čechách a patrně to byl on, kdo na Krakovci definitivně přemluvil Jana Husa k účasti. Navíc slíbil, že samotného ho tam nenechá. Dává si však na čas a v Kostnici se objeví až po půl roce, 4. 4. 1415. Přichází sice inkognito, nicméně Husovi přátelé jsou jeho lehkomyšlností zděšeni, vždyť samotný mistr byl již před 5 měsíci věrolozně uvězněn. Jeroným má ale pro strach uděláno, z podobných nebezpečností pokaždé lehce vyklouzl. Nakonec se ale přece jen uklidí do blízkého Ůberlingenu, kde spisuje řadu obhajob, výzev a provolání, které jeho příznivci horlivě rozmnožují a přibíjejí na vrata kostnických chrámů. Navelek se ale neděje stále nic, Jeroným si proto nechal od šestice vážených českých pánů vystavit potvrzení, že na koncilu byl a předpisově se ohlásil, a 9. 4. zamířil k bezpečnému domovu. Koncilní byrokracie se ale rozjela, 11. 4. přichází jeho žádost na stůl poradního výboru a po zjištění jeho útěku je na něj 11. 4. kongregací národů vydán zatykač. Jeroným si na závěr ještě chce zopakovat kousek z Lávy nad Dyjí a nechává se hostit v domě faráře v Hirsávě (Hirschau), kousíček od českých hranic. Podruhé mu to ale nevyčází, snad přecenil svůj důvtip, snad podcenil dlouhé prsty koncilu, snad na tom mělo vinu vypité víno. Je poznán, zatčen a dopraven do Sulzbachu k falckraběti Janovi, synovi úhlavního nepřítele krále Václava IV., Ruprechta

Falckého. Jan Falcký o jeho zadržení ihned radostně informuje koncil a svoji popularitu si přitom přihřeje i jeho mladší bratr Ludvík, který tam 23. 5. dopadeného osobně dovede přivázaného na řetěze jako medvěda. Na spoutaného zajatce se nejprve vrhají delegáti universit, které Jeroným kdysi pořádně provětral. S nekonečným obviňováním z kázání kacířských bludů začíná mistr pařížské Sorbonny Gerson, Jeroným se ho však dotáže, proč mu tam tedy udělili mistrovský titul? Přidává se Dětrich Kerkering z university v Kolíně nad Rýnem, Jeroným u nich prý takových bludů navykládal tolik, že si to tam dodnes všichni pamatují. Jeroným by si tedy rád nějaký blud vyslechl, Dětrich si ale jako z udělaní zrovna nemůže na žádný vzpomenout. Konkrétnější je až Konrád ze Soestu, mistr z Heidelbergu. Připomíná mu jeho kresbu štítu, podle níž přirovnal sv. Trojici k vodě, sněhu a ledu, Jeroným však netuší, co by na tom bylo kacířského, voda je v těchto podobách přece také trojediná. Zbytek pléna začíná pokřikovat: "Upalte ho!", Jeroným se tedy pokorně odevzdává do rukou Páně, načež zasáhne biskup ze Salisburie Robert Hallam – koncil ho chce přece napravit. K Jeronýmovi se na chvíli přiblížili Petr z Mladoňovic a Vít z Březiny z družiny Jana z Chlumu, jsou však odehnáni a Jeroným je biřící odveden do věže u hřbitova sv. Pavla, kde je 11 dní držen o hladu svázaný do kozelce. Těžce onemocní. Do věci se nyní vkládají učení kardinálové Francesco Zabarella a Petr d'Ailli, Hus již byl upálen, koncil by měl nyní ukázat přívětivější tvář. Pomalu, laskavě a hlavně na úrovni s vězněm rozmlouvají,

přesvědčují. A Jeroným skutečně odvolal! Nejprve na pracovním zasedání 11. 9., a pak slavnostně 23. 9.

Mistr Jeroným tedy odvolal. A dokonce dvakrát. 11. 9. 1415 přečetl na pracovním zasedání koncilu v kostnické katedrále text, který si v předcházejících dnech připravil ve vězení. Odvolává 45 článků Jana Viklefa a k tomu 30 článků Jana Husa. Na závěr pak zdůraznil, že sám žádný z těchto článků samozřejmě nedržel. Následujícího dne zasílá toto odvolání vlastnoručním listem Lackovi z Kravař. Do zmatku tak uvedl nejen přímé účastníky zasedání a všechny své tehdejší přátele i odpůrce, nýbrž i následující generace seriózních historiků i ideologických vykladačů dějin všech barev spektra. V koncilním plénu se ale postupně rozrůstala nedůvěra. Jeroným proto vystupuje znovu 23. 9. na slavnostním zasedání a s opraveným zněním, které již nepřipouští žádné pochybnosti. Všechny odvolávané články pro jistotu přímo cituje. Je dokonale pokořen. Očekávané propuštění ale nenásleduje, je mu jen zmírněn žalář. Jeho případ je odložen k ledu, koncil má důležitější věci k projednávání. I v Čechách se na něj pomalu zapomíná, mnozí si tam dokonce myslí, že již byl upálen. Jen čas od času si někdo připomíná polínko – třeba v únoru 1416 pražští karmelitáni, kteří mu nemohou zapomenout jeho dřívější výpady. Podpoří je horlivý kanovník pražské svatovítské kapituly Jan Náz, který obvinil Jeronýmovy vyšetřovatele, že jsou podplaceni králem Václavem IV. Po této urážce oba mírní a učení kardinálové složí funkci a 24. 2. je zahájeno nové řízení. K dosavadním 45 článkům je připojeno 102 dalších. To je již na Jeronýma moc. A měl i moře času k přemýšlení. Nadále odmítá spolupracovat. Vyšetřovací akta z jara 1416 se bohužel nedochovala, známe ale průběh závěrečného líčení, zahájeného

23. 5. 1416 opět v kostnické katedrále. Jeroným se bije jako lev, svoji kůži neprodá lacino. Nepřipravené žalobce zesměšní. Když mu jeden z nich připomene, že i po posvěcení zůstává chléb chlebem, s úsměvem odpoví, že u pekaře samozřejmě. Ve své obhajobě se odvolává na církevní mučedníky i samotného Krista, připomíná i antické filosofy, čímž nadchne sekretáře papeže Jana XXIII., florentského humanistu Gianfrancesca Poggia Braccioliniho. Tento Jeronýmův vrstevník a přítom již člověk nové renesanční doby se dosud v barbarském prostředí nevýslovně nudil a čas si mohl krátit leda pátráním po antických rukopisech v okolních kláštřích. Nyní ale má před sebou nové ztělesnění samotného Sokrata. A Jeronýmův konec je stejně tragický – 26. 5. ještě pronese brilantní závěrečnou řeč, zdůrazní svým soudcům, že jsou lidmi a nikoliv bohy, a 30. 5. je vynášen rozsudek. Biskup z Lodi nejprve přednese kázání na téma, že čím je nebezpečnější nemoc, tím tvrdší musí být lék, načež patriarcha konstantinopolský přečte rozsudek. Jeroným je předán světské moci a stejně jako Husovi je mu nasazena potupná papírová koruna, nese ji hrdě jako Kristus korunu trnovou.

Za městem je přivázán ke hranici. Hlasitě zpívá "Zdráv buď přeslavný dne!", odevzdává svou duši Bohu, prosí jej o odpuštění pro své soudce a umírá v plamenech. Jak napíše Poggio: tak zemřel pamětihodný muž, vynikající ve všem kromě víry. Dvakrát jsme narazili na Jeronýmův stín (či spíše zrcadlový obraz) Jeronýma Pražského číslo 2. Bylo by škoda se s ním alespoň letmo neseznámit. Narodil se v Praze někdy před rokem 1370 a byl pokřtěn jako Jan. (Jeroným se stane až později jeho jménem řadovým.) Studoval na pražské universitě (Jan Hus i Jeroným byli jeho spolužáky) a po získání doktorátu vstoupil do kanonie premonstrátů na Strahově. Dlouho tam ale nevydržel, roku 1394 ho zastihujeme v Krakově coby kazatele a zpovědníka polského krále Vladislava Jagella. Odtud vyráží dále na východ, na Litvu. Na rozdíl od jmenovce sem však necestuje jen za poznáním, nýbrž pracovně, ve stopách svého velkého vzoru – svatého Vojtěcha – přichází obracet zdejší pohany na víru pravou. A práce má nad hlavu – upálí velkého hada, kterého uctívají jako boha, uhasí posvátný oheň, rozbije obrovské kladivo (snad něco na způsob kladiva Thorova)... I mistr tesař se však někdy utne. Jeronýmovi se to stalo, když chtěl pokácet posvátný dub. Třebaže jej Bůh ihned zázračně uzdravil, vrhne se na něj rozlícený dav... Mučednická smrt mu ale – na rozdíl od svatého Vojtěcha – dopřána nebyla. Místní kníže Vitold nepotřeboval záminku pro trestnou výpravu Řádu německých rytířů, tak nepohodlného misionáře jen odeslal zpět do Krakova. Král polský jej za zásluhy r. 1409 ustanovil opatem nově zřízeného kláštera v Novém Sączu. Po čtyřech letech ale Jeroným Polsko opouští. Jeho novým domovem se stává eremitský (poustevnícký) klášter v italském Camaldoli. Byl přímo nadšen jeho příslušným řádem. Jelikož ale praxe za ideá-

lem zdaleka pokulhává, věnuje veškeré úsilí snahám o nápravu. A záhy je jmenován visitátorem (inspektorem) řádu a členem generální kapituly. V letech 1428 – 30 se, stejně jako kdysi jeho svec, vydává na velkou cestu do Svaté země. Zde mu kupodivu příliš nevádí mohamedáni, ale veškerou svou nesmiřitelnost obrací proti schismatickým pravoslavným Řekům. Po návratu ho čekalo nepříjemné překvapení. Novým generálem řádu se stal humanista Ambrogio Traversari, muž o hodně mladší, nejen fyzicky. Zatímco druhý Jeroným kdysi jiného humanistu – Poggia Braccioliniho – přímo uchvátil, tak Ambrogio nemohl zkonstatěnému scholastikovi přijít na jméno a všemožně mu házel klacky pod nohy. Do toho začíná nový koncil v Basileji, který má také jednat s kacířskými Čechy.

K němu je proto pozván i Jeroným, národností rovněž Čech. Na místě se ale ukáže, že znalost češtiny je jeho jedinou kvalifikací, koncil chce za každou cenu dojít k nějakému kompromisu a nekompromisní Jeroným je tudíž nepoužitelný. K vyjednávání s husity proto připuštěn nebyl a namísto toho byl vyslán k polskému králi, který se koncilu odmítl zúčastnit na protest proti jeho spojení s Řádem německých rytířů, s nímž bylo Polsko v permanentní válce. Po úspěšném jednání se Jeroným rozhodne vrátit do Camaldoli. Cestou přenocuje v klášteře své řehole na benátském ostrově Murano. Zde jej navštíví Traversari, v přátelském rozhovoru s ním probere průběh koncilu a po svém odchodu nařídí Jeronýmůvu internaci na ostrově. Marne jsou všechny jeho protesty. Naděje mu svitne, až když Traversari 1439 zemře ve Florencii na mor. Jenže v následujícím roce umírá – pořád uprostřed benátské laguny – i Jeroným.

*PhDr. Jan Škoda,
Archiv hl.m.Prahy*

Noc literatury 2020 s Markétou Hrubešovou v Husově sboru v Nymburce

Stihli jsme to o 3 dny, neboť od pondělí 12. října 2020 je opět zákaz všech kulturních akcí. Původně na jarní termín k nám měla přijet Valérie Zawadská, po zrušení termínu kvůli koroně to měla být Jitka Schneiderová. Na poslední termín to byla známá herečka a moderátorka Markéta Hrubešová. Řeč je o akci Noc literatury u nás v Husově sboru v Nymburce.

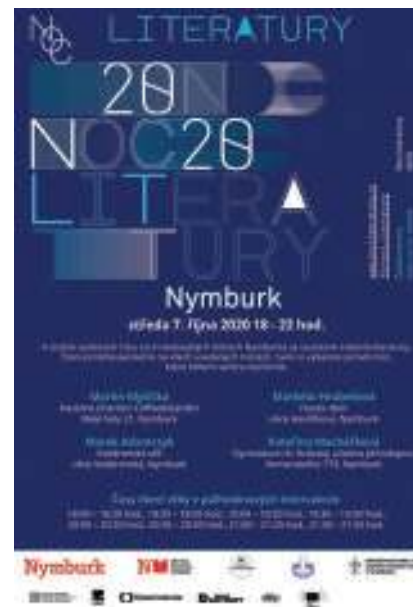
S projektem Noc literatury přišla Česká centra od roku 2006. Česká centra jsou příspěvkovou organizací Ministerstva zahraničních věcí ČR. Noc literatury se účastní i mnoho evropských a mimo-evropských měst. Projekt se postupně rozrůstá a stává se kulturní akcí s mezinárodním rozměrem. Původním cílem Noci literatury je zvýšit zájem veřejnosti o současnou evropskou literaturu a její myšlenkové a tvůrčí proudy. Rovněž poukazuje na význam multilingvismu a překladů z velkých i malých jazyků. Klíčem k tomu je současná literatura, netradiční místa a známé tváře – taková je a má být Noc literatury, která na atraktivních, či běžně nedostupných místech přibližuje široké veřejnosti ukázky z nové tvorby evropských spisovatelů v podání známých hereckých osobností. Unikátní propojení neobvyklého místa, osobité interpretace a literárního textu nabízí nevšední kulturní zážitek a příležitost seznámit se s myšlením současných evropských autorů. Noc literatury si za ta léta vydobyla pevné místo v českém kulturním kalendáři a stala se jeho neodmyslitelnou součástí. A letos zasáhla i náš sbor.

A byli jsme tomu rádi, přivedla totiž do našeho Husova sboru v několika vlnách během večera (tedy v době mezi 18 – 22 hod.) něco přes 230 lidí. (Obávali jsme se, že oproti minulým létům bude slabší účast kvůli strachu z nákazy, ale ukázalo se, že touha lidí po podobných projektech je silnější.) Vedle Husova

sboru se u nás v Nymburce zapojila i Vodárenská věž (s Markem Adamczykem), Gymnázium B. Hrabala (s Kateřinou Macháčkovou), a Kavárna Charlies Garden (s Martinem Myšíčkou). Na každém místě četba trvala asi 20 minut, a pak se návštěvníci dle svého výběru přesunuli na jiné místo Noci literatury, kde se program po 30 minutách opakoval. Věříme, že kromě původního poslání, tato akce posloužila dobře i Pánu Bohu jako druh preevangelizace.

Před samotným přednesem totiž vždy vystoupil náš br. farář Jan Kohout, a kromě uvítání promluvil krátce i o 100. narozeninách církve, nadšení a rychlost s níž se budoval Husův sbor a nabídl se k rozhovorům během celého večera (od 18 do 22 hodin) i nabídl Český zápas, Husitu, Kompas pro život a další publikace, čehož někteří zájemci rádi využili. Po br. faráři vždy vystoupila zástupkyně městské knihovny, která jako spolupořadatelka mj. uvedla, že paní Hrubešová si jako místo k četbě náš kostel ze všech 4 nymburských míst vybrala záměrně. Poté i sama Markéta Hrubešová vyznala, že do kostelů chodí ráda a často, a že je moc ráda, že se Noci literatury, které se účastní poprvé, mohla zúčastnit právě v tomto sboru.

K uměleckému přednesu si vybrala pasáž z knihy „Tkaničky“ od současného italského spisovatele a novináře Domenico Starnone, pasáž kdy žena bolestně reaguje na manželovo opuš-

tění rodiny pro nevěru. Bylo to křehce podané vyprávění o manželství a rodinných vztazích, kladoucích si otázku: co je to rodina a co ji drží pohromadě?

Alšovo a Vandino manželství prošlo hned v počátcích těžkou zkouškou. Přetrvalo, je však plné trhlin a stále otevřených ran, o nichž postupně promlouvají oba manželé i jejich dvě děti. Každý z nich jako by ale vyprávěl jiný příběh. Každý má svou pravdu, svou vinu i svou pomstu. Všichni hledají způsob, jak s těmito závazky žít a jak nalézt rovnováhu mezi povinnostmi a osobními touhami. Že šlo o téma silně rezonující se současností, vypovídaly i usazené a dojaté tváře a následné rozhovory návštěvníků s M. Hrubešovou, i naším br. farářem Věříme, že celý večer u návštěvníků přispěl nejen k zamyšlení nad hodnotou rodiny, ale i takových míst jako jsou naše krásné sbory. Odcházel jsem ne unavení, ale povzbuzení s pocitem přijatého požehnaného večera.

Kdo máte chuť, zapojte se v roce 2021 do této nenáročné, ale přínosné akce i ve vaší náboženské obci.

Rada starších

400. výročí bitvy na Bílé hoře

Pěkné dárky ke 400. výročí bitvy na Bílé hoře se objevily v České televizi. V seriálu o této události dominovala Marie Koldinská z FF UK, která druhý díl končila slovy, že na Bílé hoře zvítězila vyšší vývojová linie románsko – katolické kultury nad německo - protestantskou. Tento svůj závěr vyslala do světa, aniž by vysvětlila, kdo že byl na vyšší evoluční linii než například popravený humanista a učenec Václav Budovec či lékař Jessenius, nebo vyhnaný biskup Jednoty bratrské J. A. Komencký. V podobném duchu vyzněl i její esej pro Novou Orientaci v deníku FORUM 24.

Na stránkách deníku FORUM 24 (Hora, která není černobílá) přispěchal se svou troškou do mlýna i senátor Tomáš Czernin (TOP 09), aby si kopl do Aloise Jiráska a postavil ho do jedné řady se Zdeňkem Nejedlým. Ve svém příspěvku si silně protiřečí. Na jedné straně definuje kořeny Evropy: „*Svoboda, demokracie, a především úcta k důstojnosti člověka a jeho nezadatelným právům.*“ Na druhé straně pje ódy na strašnou dobu protireformace, kdy pronásledování zažila téměř devadesátiprocentní protestantská většina obyvatelstva Čech a Moravy. Pro něj popravy, mučení, vyhánění ze země a znásilňování svědomí byly jen důsledky neschopnosti vedení „*překonat partikulární zájmy, vidět za hranice své země a za hranice svých životů.*“ Na co chce pan senátor v Evropě navazovat? Situace po Bílé hoře snad byla ta svoboda, demokracie a úcta k důstojnosti člověka a jeho nezadatelným právům? Nemohl by si alespoň přečíst knížku člověka, který to sám zažil? Například knihu Historie o protivenstvích církve české...

Jiná historička Ivana Čornejová si přisadila na webu Aktuálně.cz v interview, které vyšlo pod názvem: Doba temna je mýtus. Kdyby Češi na Bílé hoře vyhráli, bylo by hůř, říká historička. O co opírá takové tvrzení? Ze zuboženého království bylo vyhnané třicet tisíc rodin. Velké množství obyvatel bylo nuceno ke změně konfese násilím. Po městech a vesnicích chodil kněz s vojáky a nutil k povinné zpovědi a mši. Kdo se vzpíral, byl potrestán. Kdo ukrýval utrakvistické a bratrské kněze a kolportéry Bibli, byl popraven a Bible se stala ilegální knihou.

Při čtení uvedených článků člověk dostává dojem, že se nejedná o skutečnou historiografii, ale o prosazování jisté mocenské klerikální ideologie. Některým lidem se dosud stýská po barokní pompě, po moci a konfiskovaném majetku. To strašné utrpení a znásilňování většího národa byl ten zisk?

Proč tyto věci tendenčně manipulovat do podoby, která neodpovídá skutečnosti? Ještě existují potomci popravených, ještě existují spolky exulantů a v jejich rodinách se dobře ví, čím jejich předkové prošli. Při čtení uvedených článků dostáváte dojem, že císař Ferdinand I. byl velký lidumil, páter Koniáš, který se proslavil pálením Bibli a dalších knih, byl dobrý pastorační pracovník a lidé opouštěli své domovy a majetky ve prospěch cizí šlechty a církve jako projev charity. Ne, takto nelze historii válek a jejich následků hodnotit. Série článků, které se vyrojily jak houby po dešti, připomíná řízenou akci, která v tomto roce vyvrcholila obnovou sloupu na Staroměstském náměstí proti vůli mnoha historiků umění i usnesením Ekumenické rady církví. Tímto způsobem je opět ožíván rozkol a zmíněné články se zoufale snaží obrátit kolo výkladu dějin o 180°.

Je s podivem, že v člancích se nepíše o tom, že habsburská monarchie byla po mnoho let zaostalým státem a že po Bílé hoře, následkem válečných hrůz a vyhnaní mnoha obyvatel, byla naše země hospodářsky rozvrácena. A tato monarchie se svým důrazem na jednu státem a církví prosazovanou konfesi uzavřela rychlejšímu vývoji. Dnes je v naší zemi skupina lidí, kteří téměř

adorují Habsburky. Snaží se vztyčovat jejich pomníky a pojmenovávat ulice. Také Marie Terezie, které takový pomník byl letos vztyčen, byla tou, která vydávala zákony proti „kacířům“, které dál přispívaly k totálnímu vyhubení každého jiného vyznání. Na to máme dnes navazovat? To jsou snad nosné kořeny Evropy, jak si myslí senátor Czernin?

Je zajímavé, že sami Rakušané se vyrovnali s Habsburky rázným způsobem. Následník císařského trůnu Otto von Habsburg nebyl vítán po rozpadu monarchie v roce 1918 ani v Rakousku. Rakušané si dali dobrý pozor na další směřování své země a v roce 1919 přijali tzv. habsburský zákon, který zakazoval následovníkovi trůnu vstup do země, dokud se nevzdá svých panovnických nároků na císařský trůn a neprohlásí se za loajálního občana republiky. Ještě po druhé světové válce byl v roce 1946 Otto von Habsburg z Rakouska vypovězen. Teprve roku 1961 se zřekl svých panovnických nároků a vstup mu byl povolen. Dnes existuje řada sociologických studií s otázkou, proč je dnes v České republice tak málo křesťanů a křesťanské hodnoty jsou pošlapávány a likvidovány. Některé odpovědi ukazují do hrůzných momentů dějin našeho národa. Popravy, mučení, špiclování, pronásledování pro víru a násilí ve věcech víry v naší zemi nese zlé ovoce. Tři stovky let vlády Habsburků od Bílé hory jistě nejsou černobílé, ale zanechaly strašné stopy na duši národa. Po krátkém období samostatného a demokratického státu přišla okupace německá a vzápětí po ní komunistická totalita. Mnozí se v naší historii dávno i nedávno naučili dělat věci naoko, překabátit se, jak jsme toho svědky i dnes. To je, žel, tradice našeho národa. Bývalí komunisté jsou dnes bez pokání ve většině politických stran. Někteří jen prohlásili, že se spletli, ale nelitovali svého podílu na popravách, věznění, mučení a deformování charakteru národa. Nedivme se, sledují pouze tradici mnoha svých předků z doby protireformace.

Jak přežít temno habsburské, nacistické či komunistické? Je možné požadované pouze říkat a dělat jen naoko.

Zajímavé je, že lidé, jejichž články jsem připomněl, patří zpravidla k těm, kteří nemají rádi T. G. Masaryka a jeho zápas o svobodnou a demokratickou republiku. Raději by zůstali v opěvované monarchii. Naproti tomu jsem slyšel řadu lidí, kteří tvrdí, že teprve rok 1918 přinesl skutečnou náboženskou svobodu a začalo se prosazovat zrovnoprávnění církvi. Však i toleranční patent (1781) byl silně diskriminační. Protireformace nesená tehdy jezuiti nedokázala navázat na Kutnohorský mír (1485), ani na Rudolfův majestát (1609), ale začala používat metody, při nichž by bledli i někteří vyšetřovatelé StB. Škoda, že i dnes se objevuje silhání po pompě, moci a ponižování druhých. Smíření předpokládá, že budeme hovořit, diskutovat, nebudeme zakrývat fakta a dialog povedeme v atmosféře úcty. Skutečné ekumenické hnutí se zabývá otázkou spolupráce, vzájemným předáváním zkušeností a hodnot.

Je zbytečné v jubilejním roce Bílé hory útočit a snažit se překlomit výklad dějin do jednostranného pohledu. Autoři zmíněných článků si patrně vůbec neuvědomují, že tím ubližují římskokatolické církvi, která dnes těžce zápasí o jednotu a prožívá problémy personální, teologické, ekonomické i politické. Jsem rád, že mohu znát řadu katolíků, kteří zápasí s klerikalismem, rozvíjejí poctivý ekumenismus a chtějí vnášet do naší společnosti vzácné hodnoty pravdy, lásky a bratrství. Domnívám se, že ten agresivní proud trapné habsburské nostalgie a obdivu ke genocidě na svědomí obyvatel naší země nemá našťásti ve 21. století budoucnost a patří do sbírky dějin církevních omylů. Mocenské spojování trůnu a oltáře vždy neslo zlé ovoce kdekoli a samozřejmě i v naší zemi.

ThDr. Pavel Čermý, Th.D. je teolog a kazatel Církve bratrské, emeritní předseda Ekumenické rady církví. Původně publikováno jako článek ve Forum 24.

Dušičkové zamyšlení

„Čas běží jako koně splašení...“ je text populární písně a já jí dávám za pravdu. Léto se převrátilo všemi těmi peripetemi virózy a nějak nám uteklo pod rukou. Aspoň já to tak cítím. Podzimní vůně žlutnoucího listí, ranní mlhy a chladnoucí svit slunce nás vede k zamyšlení. Ano, brzy budeme vzpomínat památku svých drahých, kteří odešli za voláním Pána. Nám zde

budou stále chybět, i když víme, že jim je dobře v náruči Boží, inu jsme jenom lidé. Letos těch odchodů je mnohem více vinou toho, který zaplavil tento svět a bezostyšně kosí řady lidí COVID19. Myslím, že i trochu naší vinou, nemyslíte? Proti všem nařízením se lidé bouří, i když často nesmyslně. A pak se divíme, když se to nezlepší a nastanou zmatky. Ale to jsem odbočila, chtěla jsem jen připomenout, že Boží láska koná podle své vůle. Vždyť dějiny se často opakují, dnešní situace není jediná, již od starých časů panovaly podobné pohromy, malomocenství, španělská chřipka, atd., které kosily mnoho lidí v řadě za sebou. „Budou dva ženci na poli, jeden bude vzat, druhý zůstane“, tak to stojí v Bibli. Žijeme ve vůli Boží, tak přijímejme vše s rozumem, poslušností i láskou, že vše se děje z vůle Boží, co když nás napomíná či zkouší sílu víry. A tak v těch dnech svátečních se za všechny pomodleme, poděkujeme za to, co jsme s nimi prožili zde na zemi, budme pokorní a věrme, že se s nimi na konci věků shledáme a bude to v radosti a navždy. Tak staň se.

Eva Ševčíková

Ekumena

Vyjádření k článku v ČZ č. 41/2020, str. 6 - Hana Tonzarová.

Ekumena je úsilí v sblížení křesťanských církví. Křesťanství se za svého trvání rozdělovalo z názorů představitelů skupiny s různým výkladem Bible. I u nás. Císař Rudolf II. vydal roku 1609 tzv. Majestát za náboženskou svobodu v Českém království. Zdálo se, že je ukončen svár mezi protestanty a katolíky. Bitva na Bílé hoře 8. 11. 1620 popřála katolíkům. Vítěz určuje vše. Důsledky byly strašlivé v zahájení rekatolizace. Nyní je čas napravit křivdy po 400 letech!

1. Mariánský sloup dobře připomíná rozkolnictví ve víře. Žádnou tabulku bych k němu s vysvětlivkami neumístoval. To by musela mít každá socha. Pro občany zajímavější je o dějepisectví a pamětihodnosti je dostatek literatury.
2. Vztyčení smírčích křížů v Aleji vyhanců je dobrá myšlenka.
3. Chodník pod bývalým popravištěm na Staroměstském náměstí. Současná chůze po křížích je urážející pro oběti. Vždyť kříž značí zemřelého člověka. Doporučuji současný stav pietně upravit. Chodník rozděliti na dvě části, a to na pietní u zdi radnice a pochozí. Pietní část vydlážditi černými žulovými kostkami a vsadit nerezové tabulky v rozměru asi 30 x 30 cm s lezrem vypáleným písmem. Bylo by tam jméno, datum narození, hodnost. Řádit je tak jak probíhala poprava. Černý podklad dlažby, bílá destička s černým písmem nepodléhající zkáze. Místo ohradit kováním řetězem se stylizovaným kalichem, aby se po destičkách nechodilo. Po druhé části i s vyznačenou obrubou popraviště nechat pochozí s vyznačením místa, kde stál špalek.
4. Bývalý utrakvistický kostel, nyní chrám Matky Boží před Týnem na Staroměstském náměstí.
 - a) V replice vrátit sochu krále Jiřího z Poděbrad na nosník na levé věži. Údajně byl v nice co je nyní kalich, ale vyobrazení se nezachovalo.

- J. Em. kardinál Dominik Duka OP ve svém vyjádření předal k rozhodnutí na Mgr. Vladimíra Kelnara – kancléř kapituly: Metropolitní kapitula, okrskový vikář: I. pražský vikariát, farář Matky Boží před Týnem, administrátor excurrento, diecézní konzervátor, vedoucí Diecézního konzervátorského centra, člen kněžské rady, člen Sboru poradců, člen Pastorační rady AP, člen Arcidiecézní liturgické komise. Odbor památkové péče magistrátu s umístěním sochy souhlasí. Vzhledem k povětrnosti a únosnosti nosníku by socha měla být z umělé hmoty s patinou pískovce.
- b) V chrámu by měl mít v kapli pamětní desku biskup Jan Rokycana a duchovní, kteří byli vyházeni z hrobů a jejich kosti údajně spáleny jezuiti.
 - c) Je možné, že pod dlažbou jsou pozůstatky některých z 27 českých pánů. Správa chrámu zakázala prostoru prohlédnout georadarem. Je to zařízení, jako když doma luxujete a nic se nezničí.

Je tu pár námětů co by přispělo k usmířování. Někdo se musí ujmout jednání s magistrátem a zejména s Mgr. Vladimírem Kelnarem. Co se zničilo má se dát do pořádku. Na Evropu se chystá islám a pak už na ekumenu nebude čas.

Jan Vlasák

Dokumenty vyjádření k instalaci sochy krále Jiřího z Poděbrad:

HLAVNÍ MĚSTO PRAHA
MAGISTRÁT HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY
Odbor památkové péče
Oddělení státní správy památkové péče

Vážený pan
Jan Vlasák
Tyršův dům - Újezd 450/40
118 01 Praha 1

Váš dopis zn./ze dne:

Č. j.:
MHMP 1275288/2020
Sp. zn.:
S-MHMP 1048210/2020

Vyřizuje/te:
Mgr. Vladislava Pošková
236 002 077
Počet listů/příloh: 1/0
Datum:
19.08.2020

Vážený pane,

k Vašemu dotazu ohledně umístění sochy krále Jiřího z Poděbrad na přelomu chrámu Matky Boží před Týnem, Vám sděluji následující:

Je věcí vlastníka, Římskokatolické farnosti u kostela matky Boží před Týnem, zda plánuje umístit sochu krále Jiřího z Poděbrad na přelomu chrámu.

Pro úplnost připomínám, že v níse, v níž byla původně socha Jiřího z Poděbrad, je již umístěn novodobý kalich.

S pozdravením

Mgr. Jiří Štulický
ředitel odboru

Hlavní město Praha
Magistrát hl.m. Prahy
Jungmannova 35/2
118 73 Praha 1

Sídlo: Mariánské nám. 2/2, 110 01 Praha 1
Pracoviště: Jungmannova 35/24, 110 00 Praha 1
Kontaktní centrum: 12 444, fax: 236 007 157
E-mail: postoi@praha.cz, ID DS: 48ia9th

Praha dne 4. srpna 2020
Č. j.: S/2020/188

Vážený pane Vlasáku,

dostal jsem na vědomí Vaš dopis, adresovaný řediteli Odboru památkové péče MHMP, ve kterém žádáte o stanovisko ohledně umístění busty krále Jiřího z Poděbrad na prázdný nosník na levé věži chrámu Matky Boží před Týnem na Staroměstském náměstí.

Proti tomuto záměru nemám žádnou námitku, ale to není podstatné: nutné je obrátit se na duchovního správce kostela.

S přáním všeho dobra

žehná

kardinál Dominik Duka OP
arcibiskup pražský

Vážený pan
Jan Vlasák
Sbor pro obnovu pomníku Hrdinům od Zborova
Tyršův dům - Újezd 450/40
118 01 Praha 1 - Malá Strana

Arcibiskupství pražské
Hradčanské náměstí 56/16
119 02 Praha 1
Česká republika

tel.: +420 220 392 201, 220 392 111
fax: +420 220 515 396
e-mail: sekretar@dukaop.cz
web: <http://www.dukaop.cz>

Druhá vlna

Po nadějném létě, kdy jsme se všichni vrátili do práce, do parků, na hřiště i do klubu a ještě nadějnějším září, kdy děti opět usedly do lavic, jsme zase tam, kde na jaře. Tedy vlastně nejsme. Věci se mění. Už je jasné, že nestačí dočasná řešení. Děti mají mnohem více zodpovědnosti za své vzdělání a distanční výuka se stala tématem číslo jedna. Mnohem aktivněji než v jarních měsících se hlásí učitelé i děti, kteří hledají pomocnou ruku a prostor. Organizace i přístup všech je mnohem zainteresovanější, nikdo neví, jestli to, co zažíváme je nový standard nebo jen dočasné řešení. Kolem sebe si všímáme větší rozvahy, respektu, prověřování informací, střízlivosti a schopnosti čelit zbytečné panice. V posledních měsících jsme se museli vzdát pravidelných radovánek, připravených festivalů,

poskakovat. Věříme, že společně ruku v ruce tímto časem proplujeme.

Všem přejeme krásný adventní čas plný naděje strávený s těmi nejbližšími a nezapomínejte, že „On všechno učinil krásně a v pravý čas, lidem dal do srdce i touhu po věčnosti, jenže člověk nevystihne začátek ani konec díla, jež Bůh koná.“

Michaela Šťastná, DiS.

pečení, vyrábění a pravděpodobně se budeme muset vzdát i předvánočních radostí. Co nám ale nikdo vzít nemůže je společenství, podporu, solidaritu a laskavost. Jak píše Kazatel, je čas plakat i čas smát se, čas truchlit i čas

Štědré Vánoce

Vánoce jsou vždy štědré
 dávají dobré dary
 Vzpomínky září
 podobny sálajícímu krbu
 v rodinném domě
 jehličí voní dýchá v něm naděje
 a nikdy nevyslovená přání
 Svíčka dárek od sestry
 ozařuje zasněžené úsměvy
 Maminčino stáří je naplněné blízkostí
 tím co dobrého vyslovila
 ve chvílích dozrávající moudrosti
 Mlčení plné citů ostych před slovy
 nikdo neruší tušené souznění
 očekávání má váhu pro niž není měřítko

PhDr. Olga Nytrová

Církev a národní parky v Černé Hoře

V Černé Hoře žije asi 630 tisíc obyvatel a převážná většina z nich je pravoslavného vyznání. Římští katolíci tam tvoří pouze 2,5 % z celkové populace. Převážná většina pravoslavných věřících se hlásí k Srbské pravoslavné církvi. Po vzniku samostatného státu Černá Hora vznikla v roce 1993 i Černohorská pravoslavná církev, která se snaží získat nejen nezávislost na Srbské pravoslavné církvi, ale chce získat i její majetek. Zajímavostí je, že obě tyto církve mají totožné obřady. Některým Černohorcům je také trnem v oku i to, že srbská menšina v zemi vlastní mnoho pozemků a nemovitostí. Srbská pravoslavná církev je autokefální (svěbytná, nezávislá) církev, která působí nejen v Srbsku, Černé Hoře, Bosně a Hercegovině, ale i v Chorvatsku. Do roku 1951 k této církvi patřila i většina pravoslavných věřících v ČR.

Rozkol mezi pravoslavnými věřícími nastal, když v letošním roce byl Černohorským parlamentem schválen zákon o náboženských svobodách a společenstvích, který se také zabývá i majetkem církví. Podle tohoto zákona Srbská pravoslavná církev musí prokazovat, že kostely, kláštery a další nemovitosti vlastnila již před rokem 1918, kdy bylo zrušené Černohorské království a země byla včleněna do Království Srbů, Chorvatů a Slovinců. Samotné projednávání zákona v parlamentu skončilo velkou pranicí a v zemi proběhly velké demonstrace, které musela rozháňet policie. Parlament, který má 81 členů, nakonec zákon hlasy 48 poslanců schválil a podepsal jej také prezident Milo Đukanović, který již delší dobu usiluje o odebrání majetku Srbské pravoslavné církve. Před první světovou válkou existovala v omezené míře i Černohorská pravo-

Klášter Čipur v Cetinji

slavná církev, která ale nikdy nedosáhla autokefality. V roce 1920 tuto Černohorskou pravoslavnou církev zrušil dekretem, ale nekanonickým aktem, princ regent Alexandr Karadjordjevič (1888 – 1934) a její majetek přešel do majetku Srbské pravoslavné církve. Pozn: Alexandr Karadjordjevič se stal 16. srpna 1921 druhým králem Srbů, Chorvatů a Slovinců. Byl velkým přítelem ČSR a podílel se také na výstavbě a vybavení chrámu Zesnutí přesvaté Bohorodice v Praze na Olšanech. Dne 9. října 1934, když byl na návštěvě ve Francii, byl zavražděn společně s francouzským ministrem zahraničí Louisem Barthou v Marseille bulharským revolucionářem Vlado Černozemským. Srbská pravoslavná církev vlastní v zemi všechny kláštery a má největší podporu na severu země, kde žije velká srbská menšina. Do sporu pravoslavné církve a státu Černá Hora se smírně vložil i ruský metropolita Ilarion, který je v podstatě neoficiálním ministrem zahraničí Ruské pravoslavné církve. Bohužel vyhrčený spor se mu zatím nedaří urovnat.

Pravoslavné kláštery v Černé Hoře

V Černé Hoře je řada klášterů, které rozhodně stojí za to je navštívit. Většina z nich je pěkně opravena především

zásluhou ruských a ukrajinských věřících. Z těch nejznámějších to jsou kláštery:

Čipur v Cetinji v bývalém hlavním městě Černé Hory. Vznikl v roce 1484 na místě zvaném Čipur. I přesto, že v průběhu staletí byl několikrát zničen, byl opět obnoven a stal se kulturním centrem celé oblasti. V určité době v něm sídlila a úřadovala i vláda. Dnes tam je umístěna pokladnice kláštera a mnoho uměleckých a historických předmětů.

Morača je klášter v hlubokém údolí řeky Morači, který je obehnan kamennou obrannou zdí, ve které jsou dvě brány. Je to jedna z nejdůležitějších středověkých památek v Černé Hoře. Ke klášteru se návštěvník snadno dostane, protože okolo vede mezinárodní silnice z Podgorice do Srbska. Tato sakrální stavba byla založena v roce 1252 a její součástí je kostel Panny Marie ze 13. století. Jeho kněžiště tvoří fresky ze 13. století a nejznámější z nich je „Havran, který krmí sv. Eliáše“ a „Zrození sv. Jana Křtitele“. Klášter má překrásnou zahradu plnou květin.

Ostrog je zasazen do skály nedaleko Nikšiče, druhého největšího města Černé Hory. Je zasvěcen sv. Vasiliji Ostrožskému a pochází ze 17. století. Klášter založil hercegovinský metropolita Vasilij, který zemřel v roce 1671 a jeho tělo tam bylo uloženo do relikviáře. Vasilij se narodil rodičům jako jediné dítě a ti měli velký strach, že až doroste, tak ho Turci odvedou do války. Proto jej

Zahradu kláštera Morača

jako malého odvedli do kláštera, kde se mu brzy velmi zalíbilo a za nějaký čas se z něho stal poustevník, který léčil poutníky od nemocí. Byl velmi oblíbený, a tak za několik let byl jmenován biskupem Zachlumska a Hercegoviny se sídlem v Nikšici. Protože nechtěl obývat honosnou rezidenci, kde by mohl vést asketický život, tak se nastěhoval do jeskyně vysoko v horách. Tam nechal ve skalách postavit kostel sv. Kříže a později také kostel Uvedení Bohorodičky do chrámu. V komplexu kláštera se nachází ještě kostel sv. Trojice a sv. Stanka. V době turecké nadvlády

Klášter Morača

byl klášter několikrát obléhán, ale pro hrdinný odpor obránců se ho nikdy Turci nezmocnili. Podle legendy se klášter nepodařilo obsadit ani v průběhu druhé světové války. Dokonce snad při německém ostřelování kláštera granáty nevybuchovaly. Ročně klášter Ostrog, který patří k nevýznamnějším na Balkáně, navštíví asi 1 milion návštěvníků. Z kláštera, který je postaven vysoko ve skále, je krásný pohled do krajiny.

Národní parky

V Černé Hoře se nachází pět národních parků, a to Lovčén, Skadarské jezero, Durmitor, Biogradská gora a Prokletije, jehož součástí jsou i dvě přírodní rezervace – Volušnica a Hridské jezero. Navštívit, a také prochodit všechny národní parky především v horských oblastech, zabere mnoho času a vyžaduje

to i mnoho fyzické námahy. Turisté proto preferují především návštěvu národních parků Lovčen, Skadarského jezera a Durmitoru, kam se pohodlně dostanou autem nebo autobusem.

Lovčen má rozlohu asi 20 km² a pro ČernoHORCE znamená velkou historickou hodnotu, protože tato část země je kořalkou nezávislé Černé Hory. Z vrcholů hor jsou krásné výhledy na okolní krajinu, záliv Kotor, i na Jaderské moře. V národním parku, který byl založen v roce 1952, roste více jak 1300 rostlin a žijí tady desítky plazů a obojživelníků. V lesích je také mnoho druhů ptactva, jelenů, srnců, vlků a lišek.

Skadar je největším jezerem na celém Balkáně. Převážná část (asi dvě třetiny) je na území Černé Hory a zbývající část je v Albánii. Má délku 50 km a šířku 14 km. Průměrná hloubka jezera dosahuje šesti metrů, ale na některých místech je jezero hluboké až 60 m a jeho dno leží pod hladinou Jaderského moře. Do jezera se vlévají řeky Morača a Crnojeviča a z něj odtéká řeka Bojana, která ústí do Jaderského moře. Část pobřeží má skalnatý povrch a zbytek je pokrytý rákosím a vodními rostlinami. Skadar je pravděpodobně největší ptačí rezervací v Evropě. Žije zde více jak 270 ptačích druhů a 40 druhů ryb včetně úhořů a lososů. Část jezera na území Černé Hory byla v roce 1983 prohlášena národním parkem.

Durmitor je nejznámější černoHorské pohorí, ve kterém se nachází krasové jeskyně, prolákliny, podzemní řeky i četná ledovcová jezírka. V těchto horách roste 1500 druhů rostlin a žijí tady medvědi, vlci, srnci, divoká prasata, lišky, zajáci, tetřevi a horští orli. Nejkrásnějším jezerem v rezervaci je bezesporu Crno jezero, které leží uprostřed jehličnatých lesů pod strmou stěnou horských velikánů. Kdo chce navštívit toto krásné jezero, musí zaplatit vstupné ve výši 2 EUR, které ale rozhodně stojí za to. Pohled je to úchvatný, ale nesmí být

Údolí řeky Morača v národním parku Durmitor

velká oblačnost, protože mraky zakryjí nádherný výhled na jezero a hory. Nejvyšší horou pohorí Durmitor je Bobotov kuk, dosahující výšky 2 523 m.

Doprava do Černé Hory

Návštěvníci do Černé Hory většinou přijíždějí autem a autobusem přes Chorvatsko, Bosnu a Hercegovinu nebo Srbsko, nebo přiletí letadlem na mezinárodní letiště v Podgorici či do Tivatu. Někteří do této krásné země připlují i po moři, nebo přijedou po železnici.

V Černé Hoře se železniční trať stavěla v letech 1952 – 1976 a vede ze Srbska do Albánie. Její vybudování v této hornaté zemi si vyžádalo ohromné úsilí a vysoké investice. Bylo třeba postavit 121 tunelů o celkové délce 57,5 km a 120 mostů o délce 8,3 km. Délka železniční tratě v Černé Hoře, která má elektrickou trakci, je 260 km a nejvyšší položenou stanicí je Kolašin ve výšce 1 024 m. U stanice Bioče se v roce 2006 stala největší železniční nehoda v Černé Hoře. Tehdy tady vykojila lokomotiva, která se i s vagony zřítily ze srázu. Toto neštěstí si vyžádalo 46 mrtvých.

Na rekonstrukci tratě i trakce, která byla dokončena v roce 2012, se podílely i firmy z ČR. Z Prahy do Baru, který leží na břehu Jaderského moře, stojí mezinárodní zpáteční jízdenka (podle kurzu eura) asi 8 743 Kč. Jízda především po trati z Bělehradu do Baru je velký, ale i dobrodružný zážitek.

Zpracoval: J. Boček

Matka někdejšího amerického prezidenta, čtyřiaosmdesátiletá Roza Fitzgerald Kennedyová:

Musíme se varovat myšlenky, že víra je jen mít za pravdu něco, co si můžeme namluvit nebo osvojit rozumem.

Ve skutečnosti je Bůh ústředním bodem víry a těm, kdo Ho hledají, se dostává víry z Něho. Také se nesmíme domnívat, že víra je něco, do čeho se rodíme, jakýsi druh rodinného dědictví v náboženské sféře. Přesto, že své děti učíme už v nejujtější věku známým pravdám víry, musí se každý z nich o dar víry modlit. Musí dar víry osobně přijmout a pevně se jí zmocnit, aby se stala jeho neoddelitelnou součástí.

Došla jsem k závěru, že nejdůležitější v lidském životě je víra. Kdyby

si Bůh vzal všechny Svě dary: zdraví, tělesné síly, bohatství i rozum a chtěl mi ponechat jen jeden dar, prosila bych o víru v Něho, o Jeho dobrotu a milost a lásku s vírou ve věčný život. Mohla bych ztrátu Jeho darů oželeť, a přesto bych zůstala šťastnou. Mohla bych Mu důvěřovat a všechno přenechat jeho neomylné prozřetelnosti.

Roza Fitzgerald Kennedyová

Dvě úvahy jsou převzaty z knihy Ludvíka Černocho: Slovo na dobrou noc. Rožnov pod Radhoštěm: Chvojnikovo nakladatelství, 1997, s. 58–59, 159

Zaznamenala PhDr. Anna Flieglová

Výzva k vzájemnému smíření a odpuštění

Už více než dvě desetiletí můžeme v českém mediálním prostoru sledovat zápas o obnovu barokního staroměstského mariánského sloupu, strženého roku 1918. K problému obnovy se už vyjadřovaly nejrůznější autority, v odborném tisku byla publikována řada fundovaných pojednání, věnovala se mu mnohá masová média, záměr byl bouřlivě komentován na sociálních sítích, v průběhu let vzniklo několik petic atp., atd. V lednu letošního roku byl záměr obnovy schválen pražským zastupitelstvem a 15. srpna 2020 byl hotový sloup posvěcen. Tento fakt někteří přivítali s nadšením, mnozí jiní s bolestí či rozpaky.

Zjitřené reakce členů a představitelů mnoha církví velmi plasticky ukazují, o jak nesnadné téma se jedná. Ačkoliv sloup bezpochyby je výrazem poděkování za ochranu Prahy v době válečného konfliktu, lze jej skutečně vnímat i jako výraz triumfu katolicismu nad protestantismem. Ostatně, nejen často zmiňovaná ikonografie v podnoží sloupu původně osazeného sousoší anděla bojujícího s herezí, ale i mariánské zobrazení samo o sobě bylo v dané době, a je v podstatě doposud, jednoznačně čitelné jako vyobrazení konfesně vyhraněné a pro nekatolíky pouze velmi obtížně přijatelné.

Otázka obnoveného mariánského sloupu na celé věci ale vlastně není tím nejpodstatnějším. Vzrušené diskuse především ve vší nahotě a velmi plasticky odhalují obecnou míru nelásky, vzájemného nepochopení a neodpuštění mezi protestanty a katolíky.

Mnoho vzájemných sporů pramení z teologických či věroučných rozdílů.

Ty mají své důvody, více či méně pádné, na tomto místě je však nechceme posuzovat, obhajovat či vyvracet. Soudíme nicméně, že i u nich je nutný dialog, vzájemné naslouchání a snaha o porozumění. Zmíněné rozdíly se totiž často mohou při zbežném pohledu zdát většími, než jakými skutečně jsou.

Jsme přesvědčeni, že minimálně stejně podstatnou roli jako tyto rozdíly, hraje ve vzájemných sporech roli vědomí historických křivd, skutečných i domnělých. Ostatně právě otázka opětovného vztyčení mariánského sloupu budí takové vášně právě s ohledem na tyto historické křivdy.

Přitom obě strany, katolíci i protestanti, mají své mučedníky, své velké postavy jež se stávají vzorem, i takové, na něž se snaží spíše zapomenout. I zde rozhodně platí, že žádná ze zúčastněných stran není bez viny. Dějiny českých zemí jsou plné bolesti a hříchu, křivd a nespravedlnosti. Naše církve v tom nejsou výjimkou. Až nepříjemně často šlo o konflikty náboženské, věroučné, motivované někdy velmi ušlechtilými úmysly, ale ve výsledku nakonec plodící především zkázu a zmar.

Ale opět, nechceme tyto činy soudit. Nechceme měřit, kdo komu více či naopak méně ublížil. Písmo nás učí, že soud náleží Bohu. Nám křesťanům svěřuje Hospodin Ježíšovy ústy zcela jiný úkol. Máme se smířit se svými bratry! (Mt 5, 23–24). Vždyť kdo se na svého bratra hněvá, má být vydán soudu a kdo svého bratra zatracuje, propadne ohnivému pecku. (Mt 5, 22)

Činíme tak? Smířili jsme se skutečně se svými bratry ve víře v téhož Kris-

ta? V toho Krista, který nás tak často zve k pokoře, k tichosti, k odpuštění, k odírání zlu a k dodržování zákona lásky? Který nás žádá abychom milovali dokonce i své nepřátele? Tím spíše máme milovat své bratry a sestry ve víře. Svůj zápas ostatně nevedeme proti tělu a krvi. (Ef 6,12)

Domníváme se, že navzdory některým nadějným pokusům o smíření, o vzájemnou úctu a respekt, mají naše církve a jejich vrcholní představitelé spíše snahu řadu podobných bolestných otázek zcela ignorovat. Snahy o praktickou ekumenu mnohdy končí pouze uctivými občasnými setkáními. Vzájemný dialog o naší společné bolestné minulosti se téměř neděje, a to mnohdy nejen mezi katolíky a protestanty, ale často ani mezi jednotlivými nekatolickými církvemi navzájem.

Žijeme své životy víry, smíření a odpuštění, spíše jen v rámci jednotlivých církví, nikoli v rámci celého Těla Kristova. Ježíš, kterého všichni svorně nazýváme pánem a králem, nás ale vede k něčemu naprosto jinému. K usmíření, jež se neobejde bez překračování našich mnohdy pečlivě strážných denominačních hranic. Bez vzájemného odpuštění, bez vyznání našich

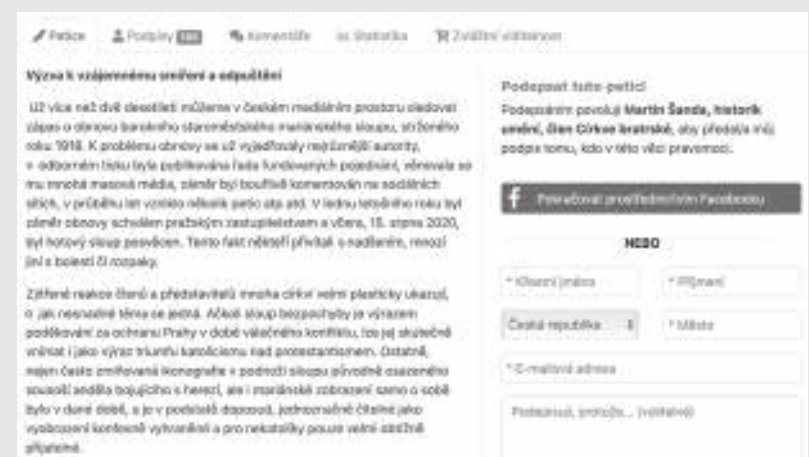
hříchů a vin, i hříchů těch, kteří nás přešli. Naléhavě vás proto vyzýváme k naslouchání druhým, ke skutečnému dialogu, k vyznání vzájemných vin a k nefalšovanému a upřímnému odpuštění! Přesně tak, jak nás nabádá náš Pán. (Mt. 11, 28–30) Jedině tak budeme schopni nejen vyplnit jeho příkaz ke smíření, ale také skutečně a věrohodně oslovovat ty, za nimiž nás náš Pán posílá především.

Pane Ježíši, který ses modlil abychom byli jedno, prosíme tě za jednotu křesťanů, tak jak ty chceš, a skrze prostředky, které ty chceš. Ať nám tvůj Duch dá prožívat utření z rozdělení, vidět naše hříchy a důvěřovat v naději, která je nad všechno očekávání. Amen.

(modlitba za jednotu křesťanů, kterou sestavili a pravidelně se modlí, bratři a sestry Komunity Chemin Neuf, podle modlitby opata P. Couturiera)

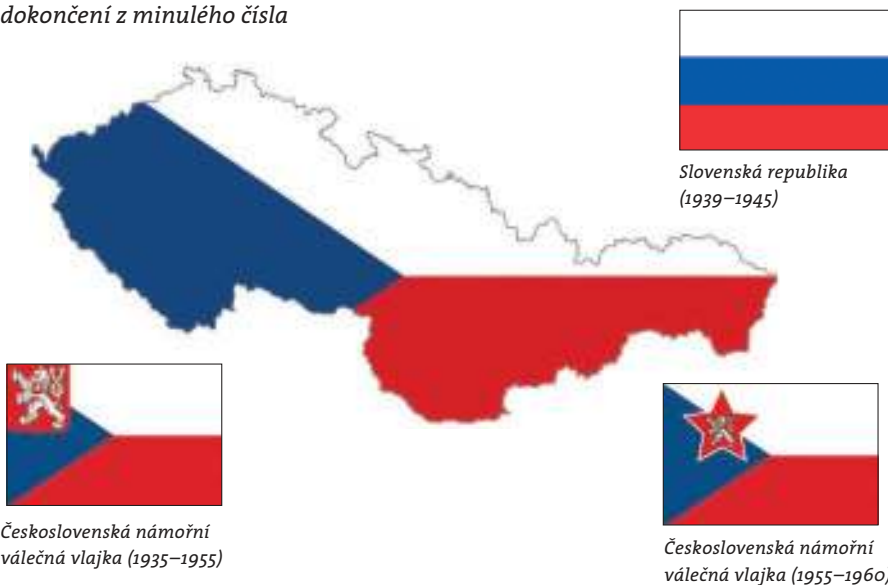
Výzvu podepsali mimo jiné historik umění Pavel Kalina, aktivista Benjamin Roll, katolický kněz Ladislav Heryán nebo katolický kněz a historik Tomáš Petráček. Kompletní seznam signatářů je k dispozici na webové stránce: <http://smireni.jdem.cz> Na této adrese je také stále možné podepsat.

Martin Šanda, historik umění

Historie Československé vlajky

dokončení z minulého čísla

Slovenská republika
(1939–1945)

Československá námořní
válečná vlajka (1935–1955)

Československá námořní
válečná vlajka (1955–1960)

V době protektorátu Čechy a Morava bylo zakázáno používat vlajku Československé republiky a státní vlajka byla tvořena třemi vodorovnými pruhy v barvě bílé, červené a modré. Bílá a červená barva byla česká a modrá znamenala moravskou část protektorátu. První Slovenská republika (1939–45) měla vlajku složenou z trikolóry, ale v jiném barevném pořadí, než to bylo u české vlajky, a to bílá, modrá a červená. Po druhé světové válce se Československé republice opět vrátila její předválečná státní vlajka. V souvislosti s federací ČSSR v roce 1968 byl schválen nový znak České socialistické republiky, který měl podobu původního znaku českého státu. Byla také schválena i česká vlajka v barvě bíločervené, která byla totožná s českou vlajkou před I. světovou válkou a po vzniku republiky. Ve významné dny a svátky a při volbách v České republice se vždy vyvěšovaly dvě vlajky, a to československá a česká až do konce roku 1992. Po rozpadu federace v roce 1993 si Československou vlajku přisvojila Česká republika.

To bylo ale v rozporu s dohodou mezi Českou a Slovenskou republikou, podle ústavního zákona č. 542/1992 čl. 3.2 o zániku České a Slovenské Federativní Republiky. Podle tohoto zákona se Česká a Slovenská republika zavázaly, že nebudou užívat státní symboly České a Slovenské republiky. Slováci se proto na Čechy velmi zlobili a tehdejší premiér Slovenské republiky Vladimír Mečiar dokonce za vlajku požadoval i nespécifikované kompenzace. Určitou obhajobou bylo to, že po zániku federace zanikla i její státní vlajka a kterákoli země si ji mohla osvojit, a tak Česká republika využila pouze své právo přisvojit si vlajku, kterou neměl žádný stát. Slovenská republika si v roce 1993 zvolila státní vlajku v podobě trikolory v barvě bílé, modré a červené, která byla stejná jako u první Slovenské republiky. Tato vlajka ale byla totožná s Ruskem a Slovinskem, a proto, aby nedocházelo k záměně vlajky s jinými státy, byla doplněna ještě o slovenský státní znak.

Zpracoval: J. Boček

MOBEL V ČASE

V době krátkého nadechnutí mezi dvěma vlnami koronavirové pandemie hostila útulná malostranská kavárna Čas v sobotu 19. září 2020 vyhlášení Mobelovy ceny pro nejlepší básnickou sbírku roku 2019.

Tuto cenu vymyslel před dvanácti lety básník Alois Marhoul po přečtení básnické sbírky Lubomíra Brožka Paměť ohně, která ho velmi oslovila. Přemýšlel o tom, že by takováto poezie a její autoři zasloužili dostat nějakou prestižní cenu, která by více uvedla jejich verše do povědomí milovníků poezie. Na světě se udílí mnoho cen, ale tou nejznámější široké veřejnosti je Nobelova cena, a tak nazval svou cenu zvukomalebně podobně: Mobelova. A zrodilo se též jeho druhé já – Alois Mobel. Od básníka se liší tím, že nosí klobouk.

Nobela cena však ztrácí postupem času svůj kredit, jak uvedl Alois Marhoul na začátku programu, kdy přítomným vysvětloval rozdíl mezi Nobelovou a Mobelovou cenou a Alfrédem Nobellem a Aloisem Mobelem. Její udělení se bohužel zpolitizovalo a může ji obdržet i terorista. Ale pánové Marhoul a Mobel prohlašují, že Mobelovu cenu nikdy žádný terorista nedostane. O pravdivosti jejich slov svědčí i jména laureátů předešlých jedenácti ročníků, jimiž byli: Lubomír Brožek, Jiří Žáček, Zdeněk Lebl, Miroslav Huptych, Alena Vávrová, Petr Petříček, Ondřej Hník, Jakub Fišer, Jarmila Hannah Čermáková, Karla Erbová, Zuzana Kuglerová, Jozef Urban a Jaroslava Málková.

Všechna z výše uvedených jmen představují výrazné básnické osobnosti, které píšou kvalitní, emotivní, neotřelá, metaforická, hluboká verše a již jsou známy nejen na české či slovenské

kulturní poetické scéně, ale často i širší veřejnosti.

Mobelova cena získává každoročně na významu. V prvních ročnících se počet sbírek dal spočítat na prstech jedné ruky. Do dvanáctého ročníku bylo zasláno již přes osmdesát sbírek nejen z České republiky, ale i ze zahraničí, hlavně ze Slovenska.

Letos se udělovaly následující ceny: Mobelův otazník: Luboš Y. Koláčkovi za sbírku Areál; Mobelův vykřičník: MUDr. Bohumilu Ždichyncovi za sbírku Srdce v mrakodrapu; Mobelovo uznání: Janu Zbořilovi za sbírku Pohovka Zikmunda Freuda, Ireně Mondkové za sbírku Kruhový objezd, Magdaleně Pokorné za sbírku Souznění, Miroslavu Dávidovi za sbírku Domino, Karle Erbové za sbírku Nedohraná partie, Jiřímu Hortovi za sbírku Když topoly; Mobelovo uznání speciál: Davidu Růžičkovi za sbírku Mlžný cirkus. Mimořádné Mobelovo uznání získal Miroslav Soso za sbírku Černá dvojka a Mimořádnou Mobelovu cenu Benjamin Škréko za sbírku Kam z kanapy.

Nejvyšší Mobelovu cenu obdržela Alena Vávrová za sbírku Tři čtvrtě na smrt. Je to již druhé vítězství této západočeské básničky v této soutěži, což svědčí o mimořádné kvalitě jejich veršů.

Ale jak pravil Alois Mobel, jeho cena má bohužel omezený počet ocenění, a tak se letos nedostalo na další kvalitní sbírky a jejich autory, kteří by si též zasloužili nějakou cenu. Byli jimi: Věra Kopecká: Řeka žízní, Jindra Lírová: Za mlhou, Olga Nytrová: Silokřivky na hladině, Jaroslava Pechová: Petrovické letokruhy a Jaroslav Schnerch: Kdo srká horký hněv.

Těší nás, že někteří z oceněných básníků jsou členy Pražského klubu spisovatelů Obce spisovatelů, který spolupracuje s literárním klubem Dialog na cestě a náboženskou obcí Praha 8 - Karlín při organizaci literárních pořadů a mnozí další, včetně několika držitelů Mobelovy ceny, kteří v nich vystupovali jako hosté, což dokazuje vysokou úroveň těchto setkání.

V odpoledním programu mimo ukázek veršů z vítězných sbírek, které četli sami autoři, pokud byli přítomni, nebo se tohoto úkolu ujali pánové Marhoul a Mobil, zazněly myšlenky slovenského básníka Ondreje Kalamára a moudré postřehy MUDr. Bohumila Ždichynce, z jehož knihy Známe sami sebe? Alois Marhoul často citoval.

Nedílnou součástí tohoto pořadu je i hudba. O tu se letos postarali „dvorní kytarista a zpěvák“ Claudio Allavena a plzeňský básník a hudebník a zároveň sponzor tohoto ročníku Mobelovy ceny, Vladimír Babnič.

Na závěr programu ještě Alois Marhoul zmínil projekt Obce spisovatelů, a to knihu Dekameron 2020, která je parafrází slavného stejnojmenného díla renesančního básníka a spisovatele Giovanniho Boccaccia, jež vzniklo v době velkého moru v polovině 14. století ve Florencii, aby odlehčilo jeho dopadu. Poslání dnešního Dekameronu je podobné, potěšit ty,

kteří aktivně a v prvních liniích bojují proti současné pandemii. Jako ochutnávku si publikum vyslechlo ukázkou povídky nakladatele, spisovatele a hudebníka Josefa „Pepsona“ Snětivého.

Stín pandemie se vznášel i nad touto akcí. Laureáti i publikum museli mít roušky. Účast byla menší než v dřívějších letech. Někteří lidé měli obavy přijít, jiní nemohli, jako slovenští básníci, kvůli protikoronavirovým opatřením na hranicích, někteří byli v karanténě, jako držitelka hlavní ceny, Alena Vávrová, která poslala

všem účastníkům velmi milý dopis. Ale navzdory tomu vládla příjemná atmosféra, jako by všichni tušili, že si letos podobných setkání moc neužijí, a všichni též doufají, že se za rok shledáme v Čase při 13. ročníku předávání Mobelovy ceny jako za starých časů.

*Květoslava Salmonová
Dialog na cestě*

Twůrce perel a Samuraj slova

Tak byl titulován v Japonsku Paul Nemo Ermite, básník, spisovatel a publicista s bohatou mezinárodní zkušeností. Mezi kolegy bývá přezdíván též „alchymista slov“ pro své překvapivé metafory. Je mistrem haiku. Přestože píše ve čtyřech jazycích (česky, švédsky, anglicky a hebrejsky), považuje právě češtinu za optimální básnickou řeč.

Ještě před druhou vlnou různých karanténních opatření stačil Pražský klub spisovatelů a Dialog na cestě při NO ČČSH Praha 8 – Karlín uspořádat pro tuto zajímavou osobnost autorské čtení. Na úvod poetického podvečera PhDr. Olga Nytrová hovořila o významu poezie, básnického vidění světa a metafory pro život člověka. S Paulem Nemo se mnozí z nás již dříve setkali na různých literárních akcích, a tak jsme se těšili na zajímavé vyprávění i příhody z básníkovy života, ale především na ukázky jeho poezie. Tentokrát to měly být, mimo jiné, ukázky jeho poémy LAMENTACE NEMA OMENA (v češtině).

Nejprve nám tento, „světoběžník“, narozený v Kanadě, povyprávěl o svém rozhodně zajímavém životě: např. o prvním setkání s básníkem Vladimírem Holanem, o svém prožívání dramatických událostí roku 1968, o svém dobrodružném útěku za hranice tehdejšího Československa. K jeho přátelům patřil i Leonard Cohen, setkával se s různými zajímavými osobnostmi. Zastává také názor, že všechny země by měly založit svá „Ministerstva míru“. Mně osobně připadala nejzajímavější skutečnost, že žil dva a půl roku v japonském zenovém klášteře jako mnich. Věnuje se haiku, což je japonská tradiční 17ti slabičná básnická forma. Paul Nemo Ermite napsal těchto haiků více než 10 000, převážně v češtině. Umění haiku též vyučuje.

A pak již došlo na ukázky z poémy LAMENTACE NEMA OMENA. Hodně zají-

mavých a opravdu originálních myšlenek v úžasných verších, to vše svědčí o hojných obdarováních, v oblasti poezie zejména. Ale mně jsou přesto bližší některé z jeho haiků, vystihující skvěle zenový přístup k životu:

Kyjotský mistr střelby ze zenových luků

treťí řasu myšky na sto mil...
Na jednu strunu luku
hraje skladbu pro harfu...
A mlčky pak praví:
„Cílem střelce je netrefiti cíl!“

A ještě jsem zcela náhodou objevila na internetu tuto jeho báseň. Ach, jak vystihuje naše lidské tápání:

Klíč růže odemyká mnoho ženských vchodů,
a ranní labuť pere stále novou vodu,
jež míří k moři navigací hvězd...!
Ale my srdce slepého
na cestu se tážem
na křižovatce rovnoběžných cest...!

*RNDr. Markéta Hlasivcová,
Dialog na cestě*

Ohlédnutí za Josefem Honysem

Na přání PhDr. O. Nytrové si dovolu-
jeme poukázat na krásnou knihu Da-
niely Honysově /provdané Radecký/,
kterou napsala o svém tatínkovi, expe-
rimentálním básníku Honysovi, který
tragicky zahynul.

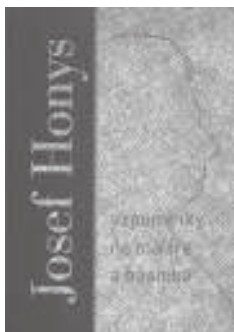
Zde je krátký příspěvek o knížce i bás-
níkovi, napsal ho manžel autorky Jaromír Radecký:

V loňském roce uplynulo právě sto
let od narození malíře a básníka Jo-
sefa Honyse. Přestože jeho jméno se
jen pomalu vkrádá do povědomí naší
veřejnosti, šlo o básníka i výtvarníka
zcela osobitého, vyzrálého a oceňova-
ného jeho současníky doma i v zahra-
ničí. Jméno Josefa Honyse je spojeno
zejména s literárním a výtvarným ex-
perimentem šedesátých let, spolupra-
coval se skupinou Křížovatka, do které
vstoupil v roce 1968. Mezi jeho přátele
a spolupracovníky patřili Josef Híršal,
Bohumila Grögerová, Ladislav Novák
a Jiří Kolář. Bohužel jeho předčasná,
tragická smrt v roce 1969 a také ná-
sledný proces normalizace zapříčinily,
že pomalu upadl v zapomnění.

Vloni uspořádala Galerie výtvarného
umění v Havlíčkově Brodě překrásnou
výstavu tohoto umělce a zároveň vy-
dala obsáhlou reprezentativní publika-
ci s názvem „Josef Honyse vzpomínky

na malíře a básníka“. Na autora vzpo-
míná jeho dcera Daniela Radecký – Ho-
nysová, která velmi poutavě popisuje
jeho pohnutý osud, persekuci v době
komunismu, i tragickou, dodnes ne-
objasněnou smrt. Knihu doplňují také
ukázky korespondence, rodinné foto-
grafie a zejména více než stovka uká-
zek díla, které je ve většině případů
publikováno zcela poprvé. Tato ná-
herná publikace byla také představena
na podzimním knižním veletrhu v Ha-
vlíčkově Brodě v r. 2019.

Kniha se neprodává běžně v knihku-
pectvích, pouze ve vybraných gale-
riích. Můžete ji zakoupit například
na internetovém e-shopu Galerie vý-
tvarného umění v Havlíčkově Brodě.
Určitě bude vhodným vánočním dár-
kem pro všechny milovníky umění
a poezie. *Jaromír Radecký*

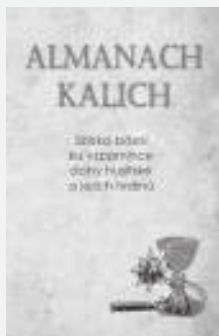

Dovolujeme si vás informovat,

že při příležitosti výročí 600 let od husitské revoluce
bude vydána sbírka básní s názvem **Almanach Kalich**.
Další informace naleznete na obálce almanachu.

Knihu je již nyní možné objednávat v knihkupectví
KOSMAS www.kosmas.cz/knihy/284348/almanach-kalich/

Miroslav Houška

Vzpomínky malostranské (13) O rodině a obyčejném životě

Naše dětství po válce bylo obyčejné,
do školy jsme chodili i v sobotu dpo-
ledne, necestovali jsme do ciziny, ale
chodili jsme na výlety. S dědečkem
jsme od jara po škole každou sobotu
zatím, co máma vařila a uklízela, jeli
na konečnou stanici některé tramva-
je, kde už začínaly louky, pole a lesíky.
Děda měl připravený okruh zase na ko-
nečnou jiné tramvaje a mezi tím nám
poutavě vyprávěl o historii míst kudy
jsme šli, učil nás znát kytky, stromy,
motýly, brouky i kameny. Kytky jsme
si doma se sestrou lisovaly, dělaly her-
báře a zase s pomocí dědy popisovaly.
Nikdy jsem neměla pocit, že bych se to,
co nám děda říkal, vlastně učila.

Ve škole mě moc bavil přírodopis, a tak
jsem to měla k lepšímu. V podstatě to,
co mě děda naučil, si pamatuji dodnes.
Byl mimořádně laskavý a vzdělaný,
celý život na sobě pracoval a v době,
kdy nebyl internet ani jiná možnost ně-
které informace získat nebo si ověřit,
se často stávalo, že mu zavolal
někdo známý o radu. A děda věděl.
Ale pokud si nebyl jistý, koukl do Otto-
va naučného slovníku nebo jiné ency-
klopedie, případně do svých osobních
poznámek, které si celý život dělal. Ka-
ždý den totiž ráno poslouchal zprávy
z Vídně, Londýna a večer Svobodnou
Evropu. Po vyslechnutí našich zpráv
a přečtení novin (Svobodné slovo, Prá-
ce), si nejdůležitější informace porov-
nal a udělal krátké poznámky, které
mám za mnoho let dodnes schované.

V neděli jsme dopoledne chodili do kos-
tela, ale za čas táta nastolil změnu
a od jara organizoval rodinné výlety,
které když nebyly celodenní, tak začí-
naly brzy po obědě.

Na rozdíl od výletů s laskavým dědou,
měly tyto výlety vojenského ducha
s vojenskou disciplínou i řádem. Abso-
lutní poslušnost byla samozřejmostí.
Neměla jsem tyto výlety vůbec ráda.
Táta to myslel dobře, ale jak říkala ba-
bička – nebyl pedagog. Vedl nás přísně
a sám jako bývalý skaut vyžadoval,
abychom od mala zvládali základní
sporty, rozdělování ohně, štípání dříví,
orientaci v mapě i turistických znač-
kách, opravy pojistek atd., atd. Bylo
toho hodně co jsme jako děti musely,
a naopak od ostatních děti nesměly.
Neposlechnout nebo vzpouzet jsem
si nedovolila, a tak se ze mne stával
pomalu, ale jistě, tichý rebel. Daleko
raději jsem četla a malovala. Táta nás
ze všeho zkoušel, nejen na výletech,
ale i doma po večeri nebo po nedělním
obědě z historie i ze slovíček, neznalost
se nebrala na lehkou váhu, čímž domá-
cí atmosféra pěkně zhoustla.

Každou středu jsme se sestrou chodily
do Hlaholu na sborový zpěv k profeso-
ru Venhodovi, současně i s jeho třemi
dětmi. Koncerty, na kterých jsme vy-
stupovali i s dospělými byly krásné, ale
přesto, že jsme vystupovali i v rámci
koncertů Pražského jara, tak nejraději
vzpomínám na koncert v Maltézské
zahradě „Pod platanem“ na Velkopře-
vorském náměstí. Ten nechtě narušil
můj tehdy malý bratr. Seděl s babič-
kou a rodiči, kteří nábožně poslouchali
v první řadě. Když jsme pod přísným
vedením pana profesora Venhody za-
hájili písně, které bratr od nás znal, tak
se na plné kolo přidal. Rodiče ho sice
ihned utlumili, ale jemné ucho pana
profesora to k jeho zděšení zazname-
nalo. Často chodím dnes kolem Len-
novy zdi, za kterou se platan – mimo
jiné nejstarší u nás – jako němý svědek

schovává a na bratrův sólový výstup si vzpomenu.

Se sestrou jsme měly rozdělené služby, které se každý týden střídaly. Jedna měla na starost kuchyň, ráno doběhnout do mlékárny, udělat všem snídani a svačiny. Druhá musela ustlat všechny postele, vynést popel a obstarat dvoje kamna v pokojích, aby přes den nevyhasla. Znamenalo to rovněž ze strašidelného sklepa přinést dva plné uhláky uhlí. Bratr čistil všechny boty a zaléval květiny. Pokud se něco odbylo, táta pro pohlavek, případně tvrdší trest, nešel daleko a služba se o celý týden prodloužila. Večer jsme se nahlas všichni tři pomodlili a za vše poděkovali.

Když táta se změnou režimu přišel nejen o lékárnu, ale i o obě auta, neklesl na duchu a jen co jsme trochu povyrostitli, pořídil celé rodině stará kola a naše výlety zaznamenaly radikální změnu.

Náš rodinný peloton s pevně stanoveným pořadím vedl táta, uzavírala máma a vyráželi jsme od domu ve Sněmovní ulici dolů s kopce do Tomášské ulice, prokličkovali přes Vítězskou a Zborovskou na Strakonickou a pádili dál. Předjíždět jsme se nesměli. Aut v mém dětství jezdilo málo, ale když si to při stávajícím provozu dnes představím, tak mám husí kůži. Nikdy se nám nic nepříhodovalo a výlety na kole patřily k mým nejoblíbenějším. O prázdninách na Šumavě se táta někdy rozhodl pro dvoudenní výlet. To jsme pak každý měl na kole své zavazadlo a půl stanové celty. Tábořit se tenkrát mohlo u Otavy kdekoliv, ale zpravidla jsme na místě, které táta vybral, byli sami. Než jsme postavili stany, museli jsme si najít místo, do kterého by nestékala v případě deště voda a vybrat z něj případně kameny. Pak jsme spojili k sobě dvě, případně tři stanové celty

a kolíky, které jsme si sami nebo s tátoovou pomocí udělali a připevnili celty k zemi. S pomocí dlouhých klacků jsme stan vztyčili. Poté jsme vykopali kolem stanu stružky, celty ze všech stran zatížili kameny a vydali se natrhat tenké smrkové větvičky a tzv. mořskou trávu, abychom je rozprostřeli na zem. V té době stany neměly podlážky, tak jsme si na takto připravené ležení položili deku. Spali jsme navlečení v teplácích, zabalení do deky, spacáky tenkrát nebyly a k ránu jsme se probudili zimou ztuhlí a úplně promrzlí. Myli jsme se v Otavě, a pokud nebyla v blízkosti studánka, také z té vody vařili v kotlíku na ohništi. Čaj jsme vařili z jahodového, malinového, případně ostružinového listí. Kotlík i ešusy jsme po jídle v řece umyli, případně vydrhli říčním pískem, přesto jsme nikdy nestonali. Na závěr našeho táboření jsme místo dali do pořádku tak, že po nás zbyla jen vyležená tráva po stanech.

V březnu jsme jezdili na rodinný týdenní lyžařský výcvik. Lyžování jsme milovali, i když jsme si poctivě museli všechny kopečky vyšlapat, vlekly snad ani neexistovaly. Alespoň ne tam, kam jsme jezdili. Táta uměl výborně lyžovat ve vysokém sněhu a sjezd končil ukázkovým telemarkem. Všechny tři nás naučil lyžovat nejen ve vysokém sněhu, ale i na zledovatělém povrchu nebo boulicích.

Jarní výlety s tátou měly svůj řád. Táta stanovil trasu s cílovou metou. To byla buď přírodní zajímavost, hrad nebo zámek. Určil přesný startovní čas ze Sněmovní tak, abychom stihli vlak. Bratr dostal na krk průsvitné pouzdro s mapou a buzolu. Já se sestrou chlebník s chleby k svačině, na hlavy rádiovku a s mámou v závěsu jsme všichni vyrazili. Pokud jsme jeli vlakem trasu poprvé, museli jsme se naučit jména stanic, kterými jsme projížděli, při další jízdě

jsme je už odříkávali nazpaměť. Po výstupu z vlaku táta určil směr, sestra a já jsme v okolí našly barvu příslušné turistické značky, bratr i s námi se musel zorientovat v mapě a pěší výlet mohl začít. Pokračovalo určování světových stran podle lišejníků na stromech, podle mravenišť, podle buzoly...

Teprve po letech mi došlo, proč nás táta tak spartánsky vedl. Po svých zkušenostech nás chtěl připravit do života zocelené tak, aby nás nic neporazilo. Druhým důvodem bylo to, že sám měl velmi starého tatínka, který s ním žádné sporty včetně stanování provozovat nemohl. Chodil jen na procházky v Sušici kolem Otavy a na hřbitov. Tatínek, jako vážený občan a starosta města, byl vždy v obleku s vestičkou se zavěšenými zlatými hodinkami a na hlavě nebo v ruce s nezbytným kloboukem. Nám chtěl dopřát to, co mu v dětství chybělo, ale ten vojenský dril mi to kazil.

Všechno se mi v životě hodilo a je fakt, že na rozdíl od většiny mých vrstevnic jsem si dokázala snadno s řadou věcí poradit, ovšem za cenu mnoha nedorozumění v dětství s tátou, který to myslel dobře, ale jak říkala naše malostranská babička: „marná sláva, myslí to dobře, ale blbě to dělá, není pedagog“. Dnes už táta mezi námi mnoho let není, sama jsem babička a když jdu v Sušici na hřbitov, často si na všechna ta nedorozumění v dětství vzpomenu a dodatečně tátovi rozumím. Stejně tak si vzpomínám na situace, kdy jsme museli nesčíslněkrát vyposlechnout příběhy o předcích, které jsme nikdy neviděli a neznali.

Se sestrou jsme trpěly, myslely na všechno možné a nemohly se dočkat konce vyprávění. Dnes si z toho bohužel už velice málo pamatují. Zbyla mi jen spousta alb a starých nepopsaných fotografií, ke kterým nedokážu přiřadit jména, natož příběh předků, na které

byl táta právem hrdý. A tak se ten dluh snažím splatit tak, že alespoň pro moje děti a vnoučata sepišu trosky vzpomínek nejen mých, ale i mého táty, který po sobě zanechal kopie svých dopisů. Mám to štěstí, že táta psal rád a hodně a zásadně na psacím stroji a s kopií. Jsou to dokumenty doby, ve které si lidé ještě psali, a to nejen o běhu svého života, ale především o radostech i starostech, prosbách a myšlenkách, prosili o rady, případně rady dávali. A tak každý, kdo má ještě starší babičku a dědu, by neměl litovat času, sednout a popsat staré fotografie a napsat si k nim rodinné vazby, aby jednou netápal jako já a jeho děti měly na co navázat. *Ing. Marijana Matoušková*

V minulém čísle našeho časopisu jsme Vás, milí čtenáři, upozornili na chystanou knihu Ing. Marijany Matouškové o našem nejslavnějším secesním architektovi profesoru Josefu Fantovi a jeho rodině.

Kniha nese název Josef Fanta Důvěrné vzpomínky a její vydání je naplánováno na první polovinu prosince. Pro připomenutí uvádíme, že cena knihy bude cca 250–280 Kč a kontakt pro objednání je: marijana11@seznam.cz nebo prostřednictvím časopisu Husita renata.veliskova@ccshpraha.cz

O vánočním dárku

Prostorný obývací pokoj s velkými okny v rozlehlém rodinném domě v Radotíně voní purpurou, domácí čokoládou a vanilkou. U stěny kraluje tmavohnědý lesklý sekretář se starožitnými sklenkami z rubínového skla, skleněnými figurkami, malovaným sklem a porcelánovým servisem s jemnými květy pomněnek. Je to ten babiččin, svatební. Velký stůl se židlemi stojí uprostřed, dvě mohutné lenošky zvou k posezení a gauč s vyšívaným přehozem. Nechybí stojací lampa a rádio, televize ještě tehdy nebyla. Zvoní budík a už sem všichni nedočkavě vcházejí. Atmosféra je plná radosti z dárků, stromeček září jako ztělesněný zázrak. Mám radost z knížek a vzápětí rozbaluji mrkací pannu. Žasnu, má totiž blankytně modré oči jako babička Marie. A tvrdé černé vlasy, jako drátěnku. Hladím je, panna zavírá a otvírá pomněnkové oči. Má dlouhé černé řasy. Jsem okouzlena. Dvouletý bráška Mirek míří ke stromečku. „Pozor na voskové svíčky a prskavky!“ mihne se obava v očích babičky, maminky i tet.

Chovám panenku, kupodivu má šaty se stejným pomněnkovým vzorem jako moje babička i já. Dodnes schovávám fotografii babičky, sedící v křesle fotoateliéru. Spokojeně stojím před ní a usmívám se. Líbí se mi, že máme šaty ze stejné látky. Je to přece znamení, že patříme k sobě. A dnes už vím, co bylo na mrkací panně nádherného: černé vlasy z hlavy mé babičky. Ta v jednadvaceti, jako vdaná, odložila copy a nechala si učesat „mikádo“. Nastala přece již moderní dvacátá léta. Rozhlížím se po pokoji a okno je otevřené. Je mi šest, ale jako předčasně narozená do školy půjdu až za rok. Takže zatím od nikoho neslyším tvrzení, že Ježíšek není. „Byl tu Ježíšek a odletěl oknem. Proč na mne nepočkal?“ ptám se nespokojeně a vykláním se z okna

do tmy. Já bych ho přece chtěla vidět, mluvit s ním. Poděkovat mu. „Ježíšek ví, že máš radost a že mu děkuješ, o tom nepochybuješ, on ví všechno,“ praví konejšivě děda a zapaluje s obdivuhodnou šikovností další prskavky. On umí všechno. A hlavně vyprávět a hrát si.

Jsem spokojená. Prohlížím si panenku a těším se, že jí budu vyprávět pohádky. Tak jako je dědeček vypráví denně mně. Budu je spolu s dalšími příběhy líčit nejen mrkačce, ale šedému medvědovi, kterého mi uháčkovala babička. A za několik let i sourozencům, Mirkovi a Evě, kteří v neděli ráno opustí svůj dětský pokoj v přízemí a přijdou se do podkroví uvelebit v mé posteli. Budeme si povídat, hrát si na příběhy, spoluprožívat dětský svět. Ponoříme se do vůně domova. Tehdy se to všechno zdálo samozřejmé. Ale stejně jsme kolem sebe, obdařeni citlivou obrazností, vnímali zázračno na všechny způsoby. Je to zvláštní, že citově silné události z dětství v duši zůstávají navždy.

Na mé neodbytné dotazy, jak je to s tím Ježíškem, odpověděla babička z otcovy strany. V Mokropsích, kde bydlela, mě s sebou vzala do nedalekého kostelíka. Dodnes ta vzpomínka nevybledla...

PhDr. Olga Nytrová

Květa Fialová vzpomíná na Vánoce svého dětství

„Vánoce miluju celoživotně. Mám vůbec ráda oslavy a toto jsou oslavy rodinné a celosvětové. Jako dítě jsem bydlela s rodiči a sestrou Blankou na Slovensku, u Filakova, žili jsme na velkostatku. O tři roky starší Blanka a já jsme byly na Štědrý den odpoledne schované za plentou a nejedly jsme v naději, že uvidíme zlaté prasátko. Všem jsme věřily. Celým srdcem. „Podívej, světýlko, letí andělíček, za oknem slyším Ježíška s dárky.“ Byl to nádherný pocit. Ta sugestivnost a opravdovost dětství je něco úžasného. Čistá studánka, ze které pak nabíráte vodu po celý život. V podvečer rodiče rozdali dárečky dětem zaměstnanců a potom jsme měli rodinné Vánoce my. Blanka i já jsme dostávaly drobnosti a měly jsme z toho radost, byly jsme za všechno vděčné. Řekla bych, že dnes děti dostanou až příliš mnoho dárků a luxusních, a je těch dárků zbytečně čím dál víc. Možná to říkám ze svého stoletého pocitu, ale nebyli jsme chudí, přesto byly dárky prosté. Dostala jsem panenku, datle, bačkůrky a ocitla jsem se v sedmém nebi. Vůbec mi nepřišlo na mysl, že bych mohla dostat dvacet dárků.

Když si vzpomínám na dětské Vánoce, tak si uvědomuji, že maminka tíhla k buddhismu a tatínek byl evangelík, jsme křtěné evangeličky. Na Štědrý den pravidelně četl z Bible, předčítal z textu evangelií, zpívali jsme Narodil se Kristus Pán, měli jsme malou pobožnost před večerí. Pak se večerelo, popřáli jsme si hezké Vánoce a jedli rybu. Maminka rybu nechtěla, ta nikdy nic živého nejedla. Bylo by to proti jejímu přesvědčení. Z dětství si pamatuju zelňačku, která se vaří na Liptově. Ve všech rodinách nakládají zelí, takže mají báječný kyselý nálev. Do něj se dá domácí klobása. A připravíte si takzvané černé nudle. Nastrouháte brambory, přidáte hrubou mouku, sůl, vejčko můžete, nemusíte. Těsto rozválíte. Je to trošku

pracné, protože se to lepí. Placka je silnější, ne jako na normální nudle. Nakrájíte na proužky, ale dejte pozor, aby se vám neslepily, uvaříte. Doprostřed stolu postavíte mísu s bramborovými nudlemi a do zelňačky si každý nabírá nudle podle chuti. Na dochucení můžete přidat i kyselou smetanu. Eda Cupák byl pověstný kulinář a tento recept ode mne převzal. Tohle byla za mého dětství na Slovensku štědrovečerní večeře, protože si ji lidi připravili ze svých prostředků, z domácích zásob, ryby pro ně nebyly tak snadno dostupné.

Ke konci války jsem žila s rodiči a se sestrou Blankou v Bohrádku u Chocně. Obě jsme rády recitovaly a zůstalo nám to dodnes, sestra se také totiž stala herečkou. Takže toho válečného Štědrého večera jsme se, Blanka a já, chystaly recitovat Erbenův Štědrý večer. Měly jsme strach, abychom to nezbreptaly, vždycky jsme totiž měly trému z přísného tatínka, který se k nám děvčatům choval obvykle po vojensku stroze. Všechno šlo dobře, až do okamžiku, kdy jsme měly říci vrba hrbatá. Zrádné slůvko nám uklouzlo a my jsme vyslovily hrba vrbatá. Ze strachu, z napětí, jsme se začaly divoce smát. To tatínka, který byl velmi vznětlivý, dopálilo. Rozkřikl se, že ruší Vánoce, že si je nezasloužíme, přitom rázně popadl stromeček, stojící u stolu, vedle kterého jsme zkroušené stály a vyhodil ho oknem ven. Velmi klidná a laskavá maminka se samozřejmě snažila situaci urovnat, pokoušela se vysvětlit, že přebrept nebyl schválně, že jsme ještě děti a citlivé a z přísnosti je třeba alespoň o svátcích trochu slevit. Ale i to patří k Vánocům: „smíření, odpuštění a snaha o pochopení. Máme být přece lidmi dobré vůle.“

PhDr. Olga Nytrová

(P. Hořec, O. Nytrová: HERECKÉ SVÁTKY září 1997. Autorizováno 23. 9. 1997)

Markéta Hruběšová -
Noc literatury 2020 v Nymburce

